

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUS KARHUKIINTIÖKSI METSÄSTYSVUODELLE 2025-2026

1. ESITYS

Pääasiallinen sisältö

Poronhoitoalueen osalta maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa esitetään suurin sallittu saalismäärä karhun rauhoituksesta poikkeamiseksi sekä aluerajoitus, joka perustuu metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 8 pykälän 2 momenttiin, jonka mukaan karhun poronhoitoalueella tapahtuvaa metsästystä varten maa- ja metsätalousministeriö määrää erikseen kiintiöt itäiselle poronhoitoalueelle sekä läntiselle poronhoitoalueelle.

Poronhoitoalueelle esitetään **85** karhun kiintiötä (15 läntinen, 70 itäinen). Poronhoitoalueelle määrän asettaminen on tarpeen metsästyksen mitoittamiseksi, koska erityisluonteen vuoksi ns. keskeytysmetsästyksessä ei ole poikkeuslupia.

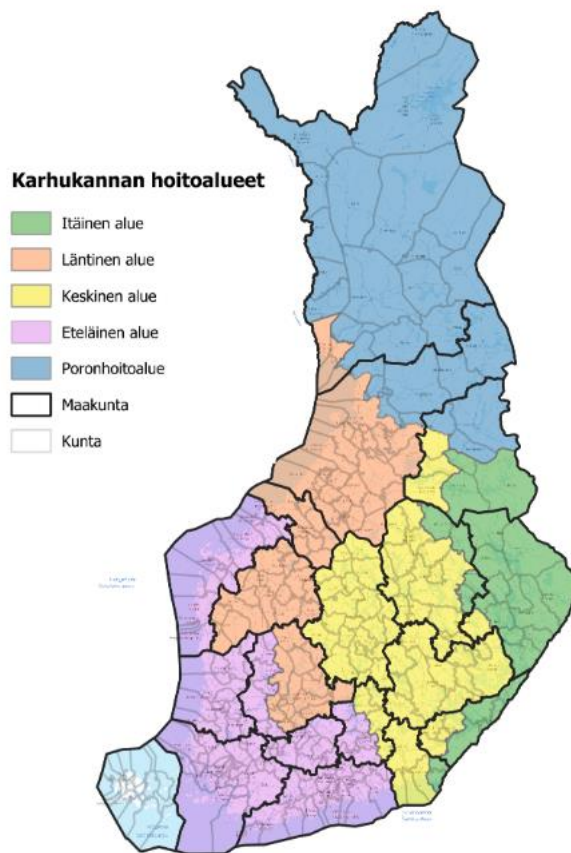
Suomen karhukannan hoitosuunnitelmassa on määritelty uudet kannanhoitoalueet, jossa poronhoitoalue säilyisi ennallaan, mutta aiemmin muun Suomen kannanhoitoalue on jaettu neljään uuteen kannanhoitoalueeseen: Itäiseen, eteläiseen, keskiseen ja läntiseen kannanhoitoalueeseen. Itäiselle kannanhoitoalueelle esitetään **180** karhun kiintiö ja keskiselle kannanhoitoalueelle **20** karhun kiintiö metsästyslain 41a§ 3 momentin nojalla myönnettäville poikkeusluville, mutta muille kannanhoitoalueille ei ns. kannanhoidollista metsästystä sallittaisi ainakaan tässä vaiheessa. Asetuksella rajoitetaan Suomen riistakeskuksen toimivaltaa kannanhoidollisten poikkeuslupien osalta korkeintaan **200** luvan myöntämiseen poronhoitoalueen ulkopuolelle erikseen nimetyille kannanhoitoalueille. Suomen riistakeskuksella on toimivalta myöntää kannanhoidollisella perusteella poikkeuslupia karhulle, mikäli poikkeusluvalla asetetut kriteerit täyttyvät.

Vahinkoperusteisten metsästyslain 41a §:n 1 momentin mukaisten poikkeuslupien määrää ei rajoiteta poronhoitoalueella tai millään muullakaan kannanhoitoalueella, eikä niitä lueta poronhoitoalueen kiintiömäärään kuuluviksi eikä itäisen tai keskisen kannanhoitoalueen kiintiöön kuuluviksi.

Kiintiö:

- Poronhoitoalue 85 (15 läntinen, 70 itäinen)
- Itäisellä kannanhoitoalueella yhteensä enintään 180 yksilöä;
- Eteläisellä kannanhoitoalueella yhteensä enintään 0 yksilöä;
- Keskisellä kannanhoitoalueella yhteensä enintään 20 yksilöä; sekä
- Läntisellä kannanhoitoalueella yhteensä enintään 0 yksilöä.

Yhteensä koko Suomen kiintiö on 285 karhua.

Kuva. Suomen karhukannan hoitosuunnitelman uudet kannanhoitoalueet.

Luonnonvarakeskuksen kanta-arvio¹ (tiivistelmä)

Luonnonvarakeskus (Luke) arvioi Suomen karhukannan olevan kasvussa². Suomen karhukannan yksilömäärän arvioidaan olleen vuonna 2024 noin 8 % suurempi kuin vuonna 2023. Vuoden 2024 havaintoaineistoon pohjautuva ennuste karhujen kokonaisyksilömäärästä ennen metsästyskautta 2025 on 2367 (90 % todennäköisyysväli 2062–2745) yksilöä. Vuoden 2024 arvio ja ennuste vuodelle 2025 on tuotettu poronhoitoalueen ulkopuoliseen Suomeen uudella populaatiomallilla, joka huomioi aikaisempaa paremmin karhun populaatiobiologian sekä havainnointiin liittyvän epävarmuuden. Uusi malli on aiempaa mallia vähemmän herkkä yksittäisen vuoden pentutuotolle ja kyseisenä vuonna vallitseville havainnointiolosuhteille. Poronhoitoalueen arvio on tuotettu samoilla periaatteilla kuin edellisten vuosien arviot, sillä uusi malli ei vielä huomioi poronhoitoalueen erityispiirteitä.

¹Mäntyniemi, S., Heikkinen, S., Helle, I., Valtonen, M. & Kojola, I. 2025. Karhukanta Suomessa 2024. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 33/2025. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 24 s.

https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/556310/luke-luobio_33_2025.pdf?sequence=1&isAllowed=y

²<https://www.luke.fi/fi/uutiset/karhukanta-on-kasvussa>

Kiintiö

Asetuksessa suurimmaksi sallituksi saalismääräksi on poronhoitoalueen osalta esitetty **85** karhua.

Itäisen kannanhoitoalueen osalta metsästyslain 41§:n 3 momentin nojalla myönnettävien poikkeuslupien nojalla saaliiksi saatujen karhujen suurimmaksi sallituksi määräksi asetetaan **200**. Suomen riistakeskuksella on kiintiön rajoissa toimivalta myöntää näitä ns. kannanhoidollisia poikkeuslupia alueelle, mikäli kriteerit täytäviä hakemuksia tulee käsiteltäväksi ja mikäli poikkeusluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

On kuitenkin todettava, että Korkein hallinto-oikeus ei ole hyväksynyt karhun metsästystä koskeneissa ratkaisuisaan vuonna 2023 ([KHO 2023:99](#) ja [KHO 2023:100](#)) Suomen riistakeskuksen käyttämiä päämääriä ja todennut päätökset lainvastaisiksi. KHO on todennut, että adaptiivinen kannan hallinta, metsästyskulttuurin ylläpitäminen, aluetaloudelliset hyödyt, kannanhoidollinen metsästys itsessään eikä lajin yksilöiden määrän vähentäminen ole direktiivin kannalta hyväksyttäviä päämääriä. KHO on katsonut myös, ettei pelkkä asetuksen tai kansallisen hoitosuunnitelman yleisten tavoitteiden toteuttaminen ole sellaisenaan riittävä peruste poikkeusluvan myöntämiselle. Poikkeusluvasta tulee ilmetä selvästi ja täsmällisesti se luontodirektiivin mukainen hyväksyttävä päämäärä, johon kannanhoidollisella metsästyksellä kyseisellä alueella pyritään, sekä se, miten metsästyksellä saavutettaisiin tämä päämäärä.

Tämän johdosta eduskunta hyväksyi keväällä 2025 metsästyslain 41 §:n muutoksen ja antoi maa- ja metsätalousministeriölle toimivallan asettaa kannanhoitoaluekohtaisia päämääriä. Sekä uudessa karhukannan hoitosuunnitelmassa että maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa on aiemmasta poiketen asetettu tarkasti rajatut kannanhoitoalueet ja asetettu myös kannanhoitoaluekohtainen päämäärä.

Viime kädessä Suomen riistakeskus tekee edelleen poikkeuslupaharkinnassa ratkaisun, onko tietyllä kannanhoitoalueella ja tietyssä tilanteessa kyse hyväksyttävästä poikkeusluvan edellytykset täyttävästä päämäärästä ja täyttyvätkö muut poikkeusluvan myöntämisedellytykset.

Selvyyden vuoksi on todettava, että vaikka asetuksessa on mainittu kannanhoitoalueelle useampia päämääriä, ei niiden kaikkien täydy täytyä vaan jo yksittäinen päämäärä riittää, mikäli perusteet siltä osin ovat olemassa. Muita päämääriä voidaan kuitenkin ottaa päätöksessä huomioon tarvittaessa. Esimerkiksi KHO on ratkaisussaan ([KHO:2023:99](#)) todennut seuraavaa: Karhunmetsästyskulttuurin liittyviä näkökohtia on kuitenkin mahdollista ottaa poikkeamispäätöksessä metsästyksen järjestämisen osalta huomioon, jos edellytykset poikkeusluvan myöntämiselle kannanhoidolliseen metsästykseseen ovat muilta osin olemassa.

Metsästyslain 41§:n muutos

Valtioneuvosto vahvisti eduskunnan hyväksymän metsästyslain 41 §:n muutoksen (23.5.2025/244). Laissa muutettiin asetuksenantovaltuutta siten, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kannanhoidollista metsästystä koskevan poikkeusluvan päämäärästä ja alueesta, jota päämäärä koskee, sekä poikkeuksen kohteena olevan lajin suotuisan suojelutason viitearvosta. Tarkoituksena on, että asetuksella voidaan määritellä lajin suotuisan suojelutason viitearvo, jonka avulla voidaan arvioida poikkeamisen vaikutus suotuisan suojelutason säilyttämiseen tai saavuttamiseen. Lakiesitys perustui ministeriön asettaman monijäsenisen toimielimen työhön, joka koski suden ja muiden suurpetojen poikkeuslupakäytäntöjen kehittämistä. Työryhmän keskeinen ehdotus oli, että maa- ja metsätalousministeriö voisi jatkossa asettaa päämäärän kannanhoidollisiin poikkeuslupiin lajikohtaisesti ja kannanhoitoalueittain. Metsästyslakiin tehtäisiin muutos, joka antaisi tähän ministeriölle toimivallan. Päämäärän asettaminen ministeriön asetuksella tukisi Suomen riistakeskuksen poikkeuslupaharkintaa ja auttaisi poikkeusluvan hakijaa luvan perusteluiden esittämisessä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö ([MmVM 1/2025 vp HE 21/2025 vp](#)) valmistui 9.5.2025. Eduskunta äänesti täysistunnossa 16.5.2025 metsästyslain 41 §:n muuttamista koskevasta lakiehdotuksesta. Ensimmäisessä käsittelyssä päätettiin lakiehdotuksen sisällöstä. Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen sisällön maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön mukaisena. Eduskunta hyväksyi lakiehdotuksen 20.5.2025.

Mietinnössään valiokunta nostaa esille ilmeisen ongelman, jonka suurpedot aiheuttavat yleisen järjestyksen ja turvallisuuden näkökulmasta. Poliisin tehtävänä on ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Tässä tehtävässä poliisilla on toimivalta viimesijaisena keinona lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle taikka vakavasti vaarantaa liikennettä. Lopettamista edeltävinä toimenpiteinä poliisi voi antaa suurpetoihin liittyviä karkotus- ja lopetusmääräyksiä. Paikalliset riistahoitoyhdistykset hoitavat suurriistavirka-apua (SRVA) koskevien sopimusten perusteella tehtäviä, jotka muutoin kuuluisivat poliisin tehtäväksi. SRVA:n puitteissa riistanhoitoyhdistykset ylläpitävät kykyään huolehtia suurpetojen jäljestämisestä, lopettamisesta tai karkottamisesta.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa tuotiin esiin, ettei poliisilla ole riittävää resurssia suurpetotehtävien itsenäiseen hoitamiseen. Näin ollen riistanhoitoyhdistysten SRVA -toiminta on paitsi poliisin, myös koko yhteiskunnan näkökulmasta korvaamatonta. SRVA -toiminnassa on mukana noin 30 000 metsästäjää. Ei ole mitenkään mahdollista, että poliisi ryhtyy hoitamaan tehtäviä omien resurssiensa puitteissa. Kannanhoidollisen metsästyksen estyminen on aiheuttanut sen, että useat riistanhoitoyhdistykset ovat irtisanoneet suurriistavirka-aputoimintaa koskevia sopimuksia. Valiokunta yhtyy näkemykseen, jonka mukaan tilanne on kestämätön kaikkien osapuolten kannalta. Kannanhoidollisen metsästyksen estyminen, kannan hallitsematon kasvu ja petojen ihmisarkuuden katoaminen uhkaa suurpetojen esiintymisalueilla sisäistä turvallisuutta. Valiokunnan käsityksen mukaan kannanhoidollisen metsästyksen estyminen aiheuttaa välitöntä ja välillistä haittaa kotieläintaloudelle sekä erityisesti lammastaloudelle ja porotaloudelle.

Valiokunta toteaa myös, ettei maatalousyrittäjien menetyksissä ole kysymys pelkästään taloudellisista vahingoista, vaan kasvaneisiin henkisiin paineisiin ja pitkäjänteisen jalostustyön tulosten menettämiseen liittyvistä vaikeuksista ja aineettomista vahingoista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen estyminen on johtanut petovahinkojen kasvuun myös poronhoitoalueella, sillä erityisesti eteläiseen poronhoitoalueeseen kohdistuu entistä voimakkaampi petopaine.

Mietinnössä valiokunta piti tärkeänä, että metsästyslain muutosesityksessä ehdotetut muutokset saadaan voimaan siten, että niitä voidaan soveltaa jo tulevalle metsästyskaudella erityisesti karhun osalta. Karhun osalta kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntäminen on syytä saada käyntiin mahdollisimman nopeasti. Käytännössä poikkeusluvista tehdyt valitukset ja näihin liittyvä täytäntöönpanokielto voivat estää ehdotetun lain tavoitteiden toteutumisen. Valiokunta on edelleen erittäin huolestunut siitä, mitä yhteiskunnallisia vaikutuksia tuo tullessaan, jos karhun kannanhoidollinen metsästys estyy vuodesta toiseen. Esimerkiksi Romaniassa kannan hallitsematon kasvu on johtanut ihmishengen menetyksiin. Erityisesti edellä kerrotuista syistä valiokunta on käsitellyt esitystä kiireellisenä. Sen saaman selvityksen mukaan ehdotetun lain voimaantulo viimeistään toukokuun 2025 lopussa on edellytyksenä karhun kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiselle jo tänä vuonna.

Tavoiteltu päämäärä

KHO on todennut mm. karhua koskeneissa päätöksissään, ettei kannanhoidollinen/adaptiivinen metsästys itsessään voi olla luontodirektiivin 16.1 artiklan e alakohdan mukaisten poikkeuslupien päämäärä. Lisäksi korkein hallinto-oikeus on linjannut (KHO: 2022:48), että pelkästään kansallisen hoitosuunnitelman yleisten tavoitteiden toteuttaminen ei ole riittävä peruste poikkeuslupan myöntämiselle. Korkein hallinto-oikeus on kuitenkin viestinyt, että kannanhoidollinen metsästys voi olla mahdollinen keino luontodirektiivin mukaisen hyväksyttävän päämäärän saavuttamiseksi. Metsästys voi olla siis keino, ei päämäärä.

Poronhoitoalueella tavoitteena ja itsestään selvänä päämääränä on karhun aiheuttamien vahinkojen vähentäminen vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla ja karhun kiintiömetsästyksellä (ns. keskeytysmetsästys), josta viimeksi mainittua annettava asetus koskee.

Itäisen kannanhoitoalueen osalta metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa tarkoitettujen poikkeuslupien päämääränä on alueellisista tihentymistä johtuvien sosioekonomisten haittojen lieventäminen ja karhun ihmisarkuuden vahvistaminen vaikuttamalla hallitusti karhukannan kokoon, kasvuvauhtiin sekä alueellisiin tihentyymiin. Asetuksen rajaamalla poikkeuslupiin perustuvalla metsästyksellä pyritään lisäksi ennaltaehkäisten varmistamaan, että karhukannan aiheuttamat kotieläin- ja maatalousvahingot pysyvät kohtuullisella tasolla. Päämääränä on myös pystyä turvaamaan alueen metsäpeuran sekä hirven vasatuotto kestäväälle tasolle.

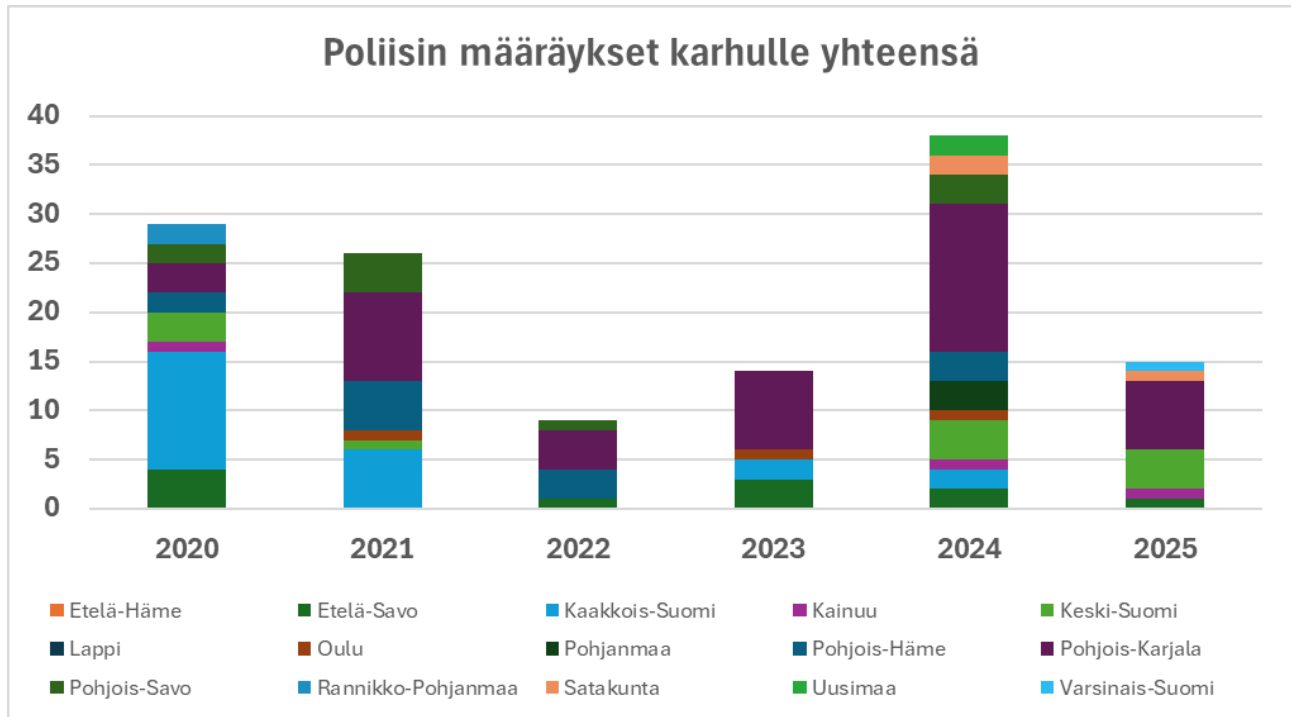
Karhukannan hoitosuunnitelmassa on linjattu, että tavoitteena on, että itäisellä kannanhoitoalueella pidettäisiin yllä alueen karhukannan ihmisarkuutta ja hallittaisiin karhujen aiheuttamia vahinkoja purkamalla karhutihentymiä, hallitsemalla karhukannan kasvuvauhtia ja kokoa sekä ennaltaehkäisemällä vahinkoja. Karhun kannanhallinnassa otetaan myös huomioon monilajinen kannanhoito ja lajien väliset suhteet.

Jos kannanhoidollinen metsästys käynnistyy itäisellä kannanhoitoalueella, olisi käytännössä koko alueen karhukanta metsästyspaineen alla. Vaikka naaraat, joita pennut seuraavat on rauhoitettu, niin siitä huolimatta nekin aistivat ja huomaavat ihmiset ja koirat. Naaraat väistävät ihmistä ja pennut oppivat naarailta ihmisten varomista. Saaliiksi päätyy silloin useimmiten nuoria uroksia, jotka luonnostaan ovat uteliaita ja rohkeita. Rohkeimmat ja vähiten arat tulevat todennäköisesti ensimmäisenä poistetuksi kannasta. Kun metsästys on ollut estynyt tai rajoittunut jo kahden vuoden ajan itäisellä alueella, on metsästyksen vaikutuksen puuttuminen jo selkeästi havaittavissa karhujen käyttäytymisessä. Karhutiheyksien kasvaminen ja karhun kohtaamisen todennäköisyyden kasvaminen metsissä liikkua on jo vaikuttanut metsässä paljon työkseen liikkuvien työturvallisuuteen ja siihen, miten turvallisena metsässä liikkuminen koetaan.

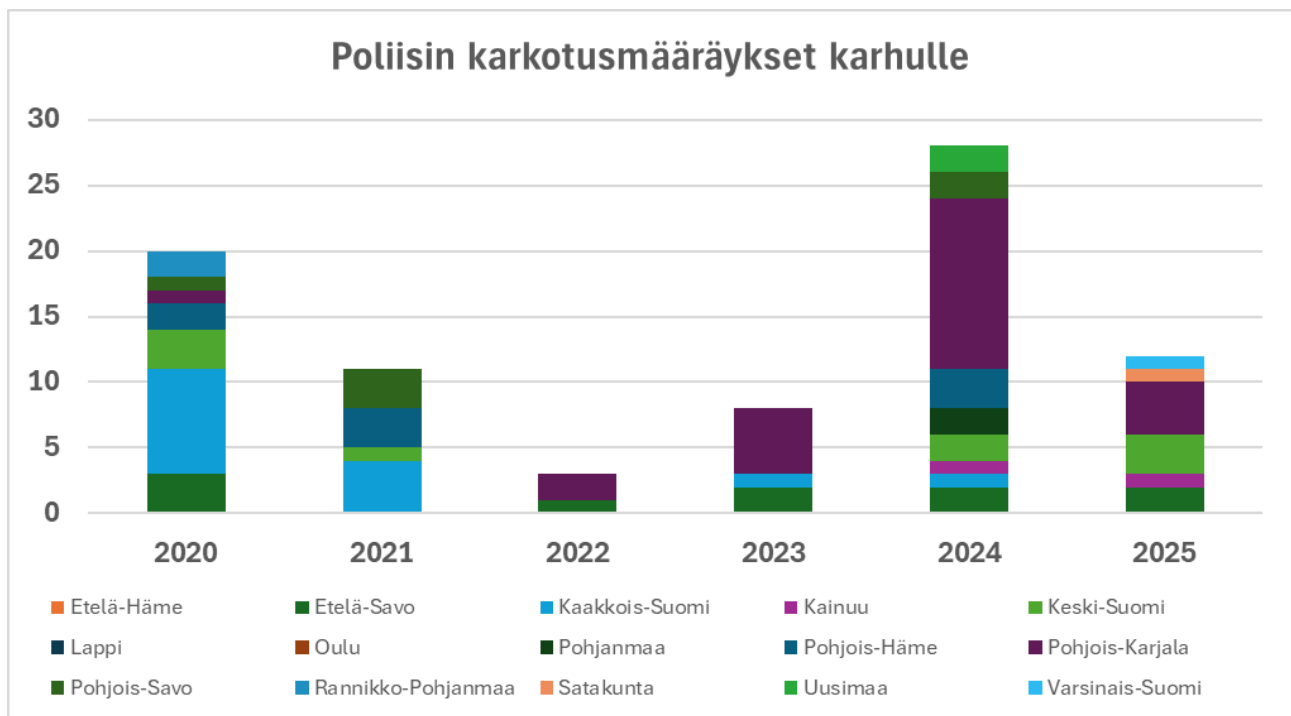
Suomessa ja Skandinaviassa karhut tutkimuksen (Moen ym. 2019) mukaan pyrkivät pääsääntöisesti välttelemaan ihmistä ja eivät ole normaalisti aggressiivisia kohtaamisissa (ks. myös vastaavia tutkimuksia Ordiz ym. 2013 ja Moen ym. 2012). Tämä tukee johtopäätöstä, että karhukannan hoidossa on tältä osin onnistuttu Suomessa. Valitettavasti tämän kevään aikana on tullut huolestuttavia uutisia karhukannan ihmisarkuuden muutoksesta ja ainakin kaksi ihmistoimintoihin välinpitämättömästi suhtautunutta ja toistuvia pihavierailuja tehnyttä karhua on jouduttu lopettamaan lyhyen ajan sisällä. Itäisellä kannanhoitoalueella on raportoitu poliisilla olleen kymmeniä tehtäviä Pohjois-Karjalassa huhtikuussa. Itä-Suomen poliisilla oli huhtikuun lopussa lähes 30 karhuihin liittyvää tehtävää viikon aikana. Määrä on poikkeuksellisen suuri eikä vastaavaa ole tiedossa kuin vuonna 2010, jolloin luonnonmarjasato oli normaalia heikompi. Tilanne johti Pohjois-Karjalassa riistanhoitoyhdistysten suurriistavirka-apu toimijoille syksyn aikana noin 150 poliisin antamaan virka-apupyyntöön. Hoitosuunnitelmassa on tästä kuvaus.

SRVA-tehtäviksi päätyvien tehtävien lisääntymistä voitaneen kuitenkin pitää yhtenä indikaationa kaikkien poliisin kautta kanavoituvien tehtävien kasvusta. Pohjois-Karjalan alueella poliisin määräämät karhun karkotukset ovat kolminkertaistuneet vuodesta 2023 vuoteen 2024. Viime vuonna poliisin määräyksellä koko vuonna lopetettiin 4 karhua. Vuonna 2025 pelkästään huhtikuun aikana on jouduttu lopettamaan 4 karhua. Karhun kannanhoidollisen metsästyksen päättyminen johtaa karhukannan runsastumiseen ja karhukannan tihentymiseen. Nykyisellä karhukannan kasvulla poronhoitoalueen ulkopuolinen karhukanta tulee todennäköisesti kaksinkertaistumaan vuoteen 2030 mennessä ja tihentyminen tulee tapahtumaan erityisesti itäisellä kannanhoitoalueella. Karhukannan kasvu sekä se, että karhukanta ei ole metsästyksen kohteena tulee lisäämään niiden tapausten määrää, jossa poliisi joutuu toimimaan ja joko karkottamaan tai tappamaan karhun. Kannanhoidollinen metsästys mahdollistaa vaikuttamisen karhukannan tihentymisestä seuraavien haittojen vähentymiseen. Tavoiteltu tilanne olisi, että karhun kannanhoito palautuisi ainakin itäisellä

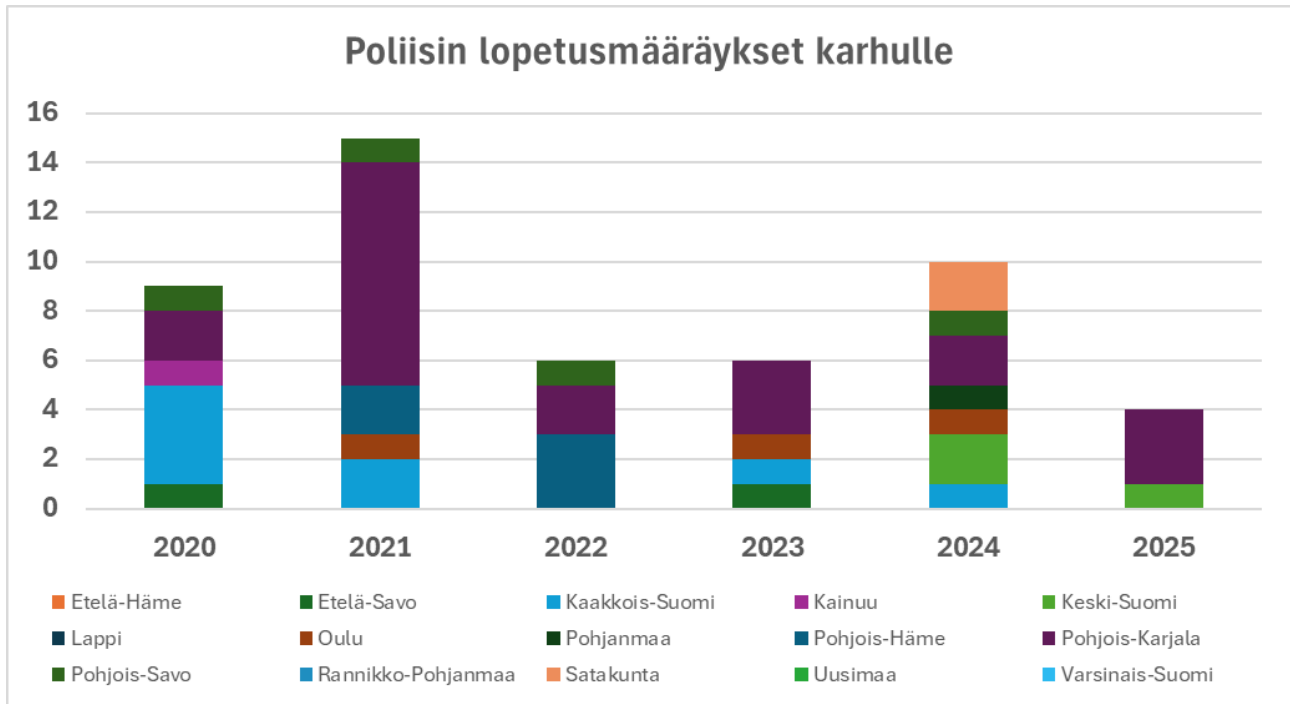
kannanhoitoalueella aiempien vuosien kaltaiseen tilanteeseen, missä on metsästyksellä voitu säilyttää karhujen tiheys ja kannan koko sellaisella tasolla, että haitat ja vahingot ihmistoiminnoille ovat pysyneet hyväksyttävällä tasolla.

Kuva. Poliisin määräykset/SRVA-tehtävät ovat kasvussa. Tiedot on saatu poliisin ja poliisin ja hätäkeskuksen järjestelmistä. Vuosi 2025 kuvaa tilannetta toukokuun alussa. Lähde: Suomen riistakeskus.

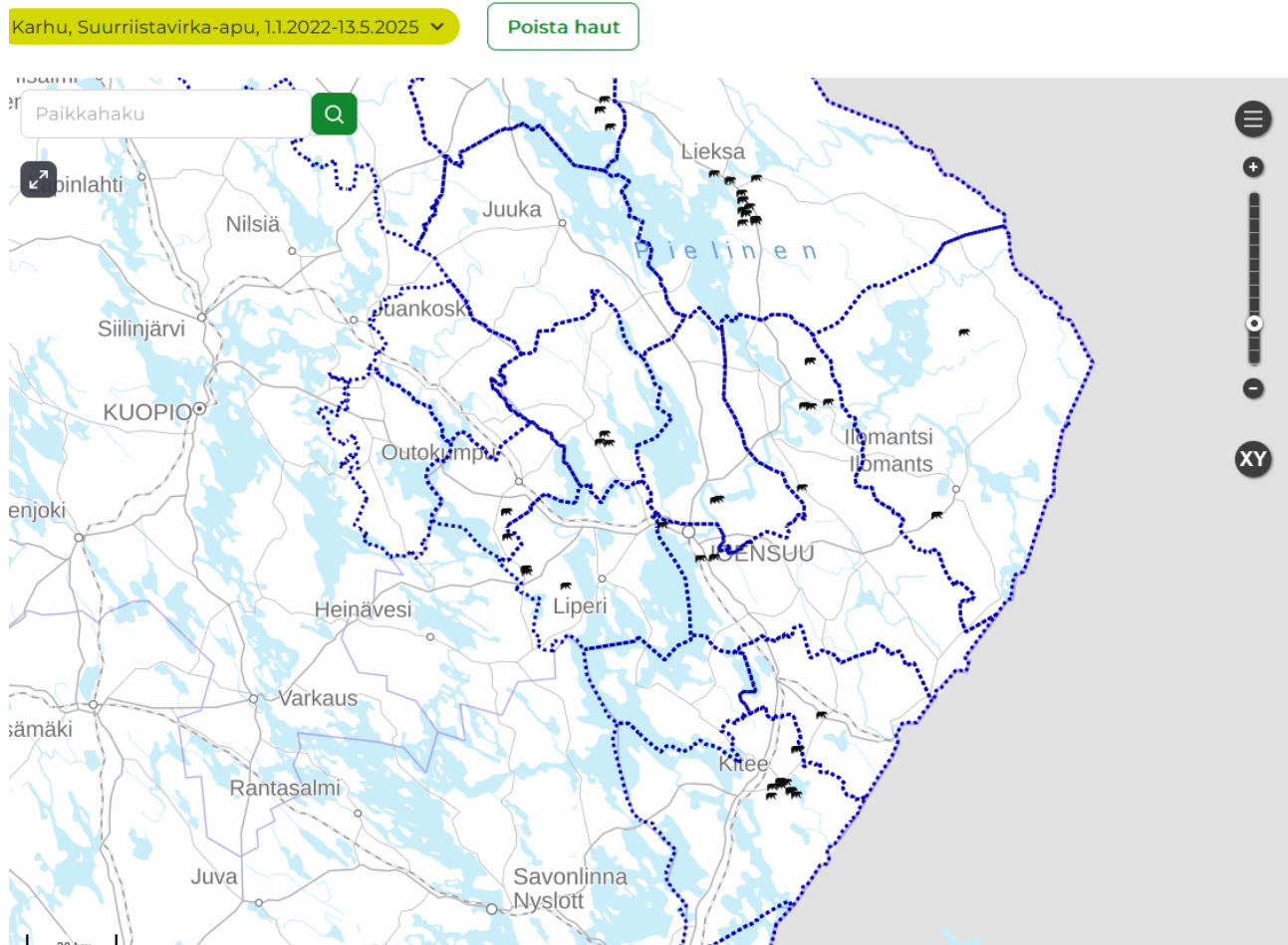
Kuva. Vuonna 2024 oli neljä karkotusmääräystä 9.5. mennessä, nyt niitä on jo 12. Vuosi 2025 kuvaa toukokuun alun tilannetta. Lähde: Suomen riistakeskus

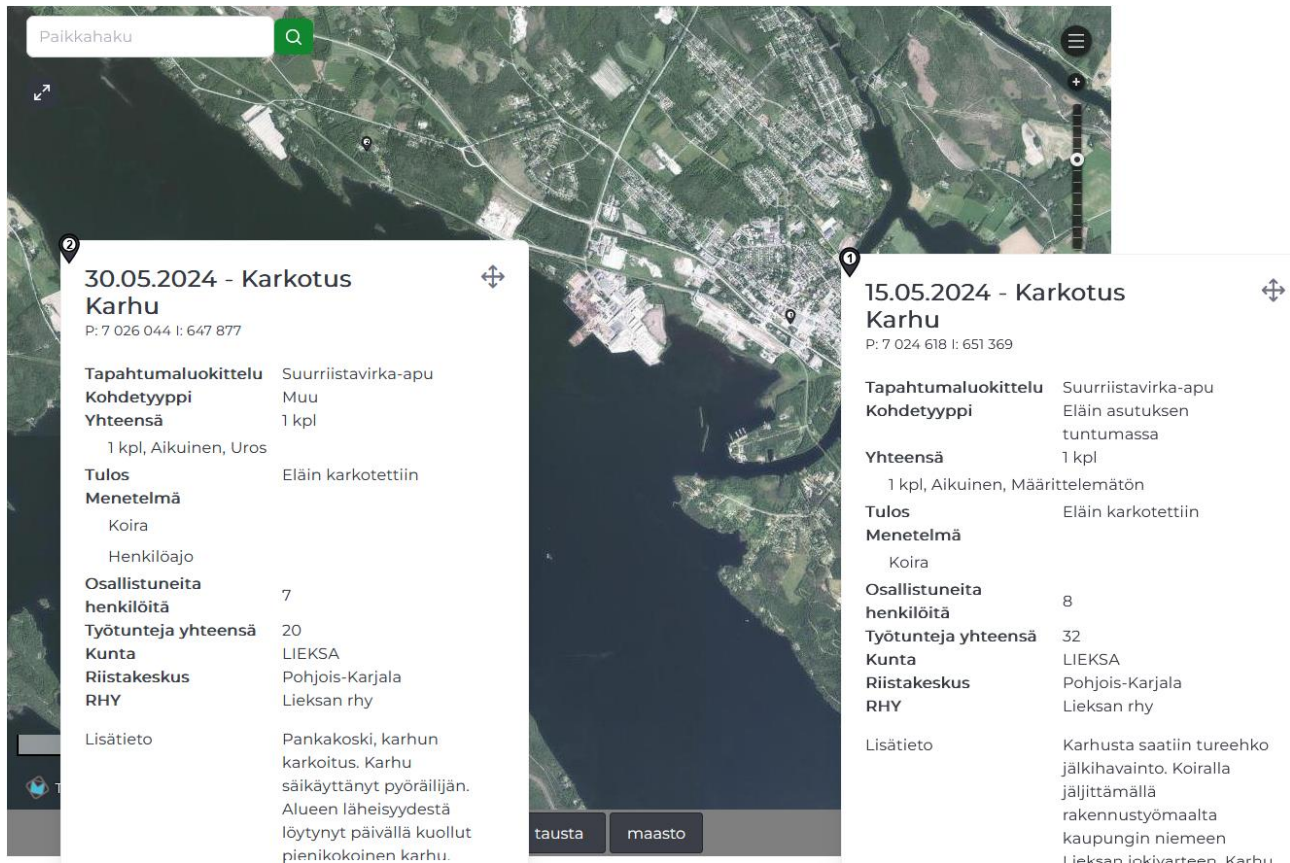
Kuva. Poliisin lopetusmääräykset. Vuonna 2024 ensimmäinen lopetusmääräys oli 11.5.2024 (Ähtäri). Nyt niitä on ollut jo 4. Konnevesi 7.4., Kontiolahti 23.4. , Liperi 30.4. sekä Lieksassa 17.4. junakolarissa SRVA-lopetus. Vuosi 2025 kuvaa toukokuun alun tilannetta. Lähde: Suomen riistakeskus.

✓	Haku	Tapahtumia	Määrä (kpl, ha, kg)
✓	Karhu, Suurriistavirka-apu, 1.1.-31.12.2024	24	32 kpl
✓	Karhu, Suurriistavirka-apu, 1.1.-31.12.2023	18	21 kpl
✓	Karhu, Suurriistavirka-apu, 1.1.-31.12.2022	6	6 kpl
	Yhteensä	48	59 kpl

Kuva. Riistavahinkorekisteriin kirjatut karhua koskevat SRVA -tapaukset 2022-2024 itäiseltä kannanhoitoalueelta. Vuodelta 2025. SRVA -tapahtumia on kirjattu 9 kappaletta aikaväliltä 14.4.-30.4., joissa karhu on ollut asuintalon pihassa. Lähde: Riistavahinkorekisteri

Kuva. Itäisellä kannanhoitoalueella on kolmen vuoden aikana ollut 57 SRVA -tehtävää. Määrä on kasvussa. Lähde: Riistavahinkorekisteri.

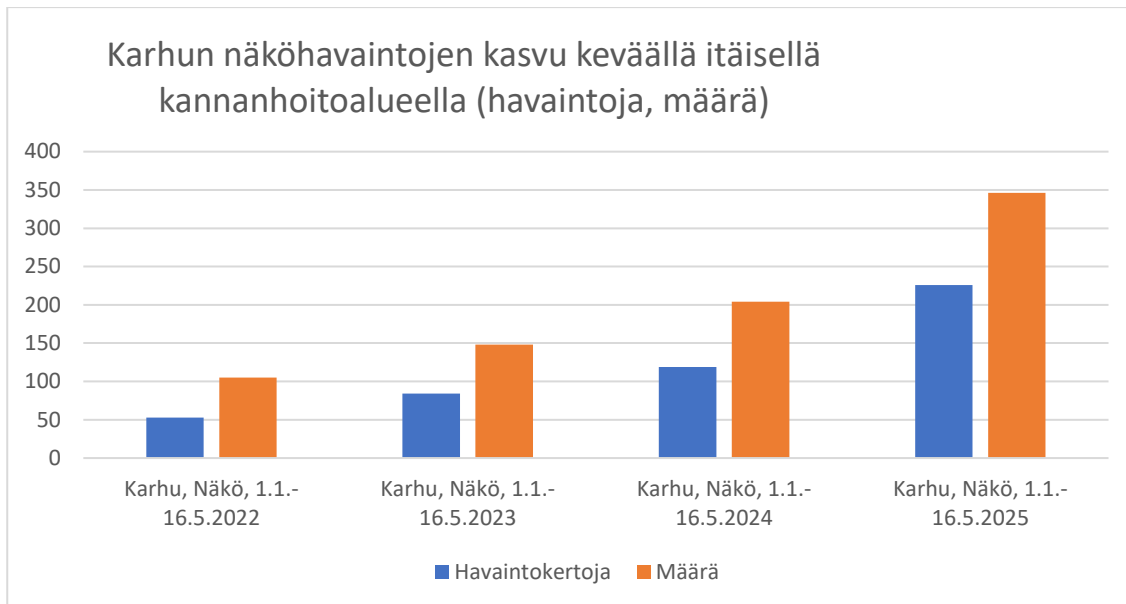

Kuva. Esimerkki karhunkarkotustilanteista aivan Lieksan kaupungin tuntumassa.

GPS-pannoitettujen karhujen käyttäytymistä suhteessa ihmisten lähestymisyrytyksiin on analysoitu useammassa tutkimuksessa. Viimeisin tutkimus on tehty vuosien 2004–2012 välillä Ruotsissa ja Suomessa tehtyjen lähestymisyrytysten pohjalta. Suomessa tehtyt lähestymisyrytykset tehtiin aikavälillä 2004–2012, ja Suomessa karhut elivät alueilla, joilla on tiheimmin ihmisiä kuin Ruotsissa. (Moen ym. 2019.) Tutkimuksessa saatiin vastaavia tuloksia kuin aiemmin julkaistuissa Skandinavian karhuja koskevia tutkimuksissa (mm. Moen ym. 2012, Ordiz ym. 2013 ja Sahlén ym. 2015) eli että karhut välttelevät ihmisiä (Moen ym. 2019, ks. myös Ordiz ym. 2019). Tätä karhujen käyttäytymisessä näkyvää yleistä piirrettä voi osaltaan selittää esimerkiksi se, että Ruotsissa ja Suomessa metsästetään säännöllisesti karhuja ja verotusmäärät ovat samanlaista suurusluokkaa. Karhukantojen historiallisuudessa on myös samankaltaisuutta siinä suhteessa, että Suomessa ja Skandinaviassa karhukannat laskivat voimakkaasti 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alussa. (Moen ym. 2019, Schneider ym. 2023., ks. aiheesta myös Swenson 1999 ja Majić Skrbinišek & Krofel, 2015). Ihmisten asutuksella alueilla (ts. human-dominated landscapes) eläville suurpedoille tyypillisenä käyttäytymisenä pidetään myös arkuutta (Moen ym. 2019).

KHO pitää selvänä, että liian tiheä karhukanta aiheuttaa sellaisia ongelmia, joiden ratkaiseminen on käytännössä mahdollista vain tavoilla, jotka aiheuttavat ainakin jonkinlaista haittaa karhukannalle. Tähän nähden ei ole poissuljettua, että karhukannan tihentymisestä johtuvien sosiaalisten ongelmien lieventämistä hallitusti karhujen määrää vähentämällä ja varmistaen suotuisan suojelutason säilyminen voitaisiin pitää luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan perustuvan poikkeuksen hyväksyttävänä päämääränä siltä osin kuin sanottu päämäärä ei kuulu direktiivin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohdan soveltamisalaan. Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohtaan perustuvaa poikkeusta voidaan kuitenkin soveltaa vain konkreettisesti ja tapauskohtaisesti ja vain, jos on olemassa erityinen ongelma tai tilanne, johon on puututtava.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että yleisen biologisen tutkimuksen perusteella tiedetään, että lisääntymisessä olevat urokset pyrkivät varmistamaan oman lisääntymisensä tarvittaessa tappamalla toisten urosten siittämät pennut. Pentujen menettämisen seurauksena naaras tulee usein uudelleen kiimaan ja hedelmöittymiskykyiseksi. Tämä johtaa siihen, että usein naaraat, joilla on pennut, pyrkivät hakeutumaan turvaan. Usein tämä ajaa naaraat ihmisten läheisyyteen, mikä lisää riskiä ihmisten ja karhujen kohtaamiseen. Toisaalta tiedetään, että karhunaaraat suojaavat aggressiivisesti pentujaan, mikä puolestaan voi johtaa ihmisen tällaisen karhun kohdatessa vaaralliseen tilanteeseen. Mikäli yhä useampi naaras kasvattaa pentunsa ihmisasutuksen läheisyydessä, yhä useampi karhu on aiempaa tottuneempi liikkumaan ihmisten asuttamilla alueilla, joka edelleen tulee muutamien sukupolvien myötä lisäämään ihmisiin tottuneita karhuja.

Kuva. Karhuista tehdään entistä enemmän näköhavaintoja keväällä. Vuoden 2025 keväällä on nähty 4 kertaa enemmän näköhavaintoja karhuista ja nähty 3,5 kertaa enemmän karhuja vuoteen 2022 verrattuna itäisellä kannanhoitoalueella. Kaikista näköhavainnoista ei tehdä petoyhdyshenkilöille ilmoituksia ja siten ne havainnot eivät kirjaudu Tassu-järjestelmään. Määrän nopea nousu todennäköisesti tarkoittaa, että karhut ovat aiempaa tottuneempia liikkumaan ihmisasutuksen läheisyydessä. Lähde: riistavahinkorekisteri.

Suomessakin tiedetään muutamia tapauksia, jossa nimenomaan karhunaaras, jolla oli pennut, hyökkäsi ihmisen kimppuun aiheuttaen toisen henkilön kuoleman ja toisen vakavan loukkaantumisen. Näin kävi ainakin Ruokolahdella 1998, Hankasalmella Keski-Suomessa 2006 sekä Lappeenrannassa 2007. Lappeenrannan tapauksessa havaittiin, että myöhemmin ammutuksi päätyneen naaraan jalassa oli jälkiä toisen karhun hyökkäyksestä. Myös Romaniasta tiedetään, että kun karhun metsästys lopetettiin vuonna 2016, tilanne on muuttunut olennaisesti yllä kuvatulla tavalla ja karhujen hyökkäykset ihmisiä kohtaan ovat lisääntyneet. Karhut ovat tappaneet ainakin 17 ihmistä ja vakavasti vahingoittaneet yli 280 ihmistä viimeisen 15 vuoden aikana (26 ihmistä 20 vuoden aikana). Loukkaantuneiden sekä karhujen hyökkäysten kohteena olleiden ihmisten kuolemien määrä on lisääntynyt merkittävästi. Karhun hyökkäykset ihmisen kimppuun ovat yleistyneet 2000-luvulla Euroopassa.³

³ Penteriani ym. 2016; <https://www.nature.com/articles/srep20552>, Bombieri ym. 2019; <https://www.nature.com/articles/s41598-019-44341-w>

Bear attacks on humans in Romania			
YEAR	no. of incidents	Injured	Dead
2010	4	4	0
2011	8	8	0
2012	11	11	2
2013	8	10	1
2014	14	18	0
2015	12	13	0
2016	16	16	0
2017	30	34	1
2018	28	31	0
2019	30	36	6
2020	6	6	1
2021	41	41	4
2022	26	26	0
25.08.2023	26	26	1
TOTAL	260	280	16

Kuva. Karhujen ihmisiin kohdistuneet hyökkäykset Romaniassa (lkm, loukkaantuneet, kuolleet) 2010-2023 (25.8.2023). Lähde: The influence of the bear presence near local communities in Romania. 36th Congress of International Union of Game Biologist 28.-31.8.2023, Warsaw Poland.⁴

Tiheässä karhukannassa ja kannassa, jossa on paljon pentueita, todennäköisyys yllä kuvatulle tilanteelle kasvaa. Siksi on tärkeää pyrkiä puuttumaan karhukannan tihentymiin. Tämä voidaan tehdä vain metsästyksellä.

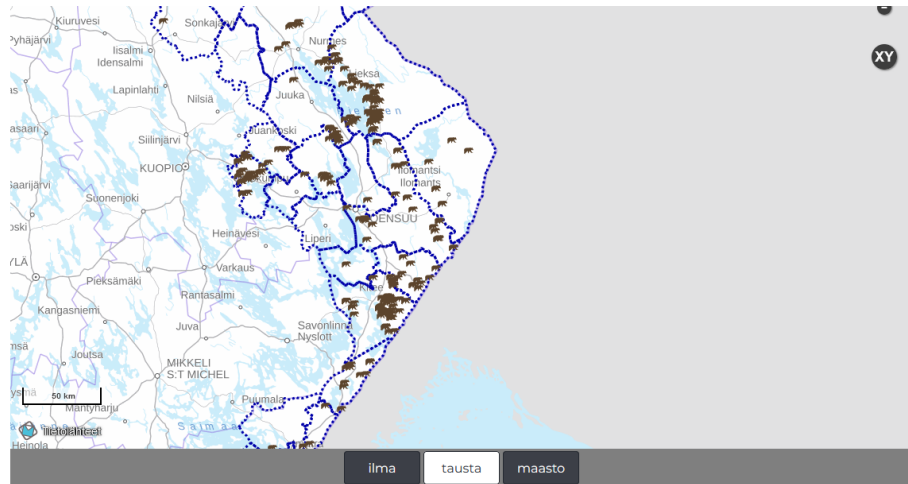
Kuten todettua, karhun metsästys Suomessa on pitänyt karhukannan ihmisarkana ja kannasta on metsästyksellä poistettu erityisesti nuoria vähemmän arkoja uroksia. Toisaalta, kun metsästys käynnistyy, on koko alueen karhukanta vähintäänkin epäsuoran metsästysvaikutuksen alla. Tämä on johtanut siihen, että arimmat yksilöt sekä naaraat, joita alle 1-vuotiaat pennut seuraavat, ovat rauhoitettuna vältäneet saaliiksi päätyksen.

Ministeriö katsoo, että koska tutkimuksen tuottama tieto karhupopulaation ja sen yksilöiden käyttäytymisestä on jo yleisesti tiedossa, on hallinnolta perusteetonta ja epäeettistä odottaa, että tästä karhukannan käyttäytymisen muuttumisesta ja esimerkiksi uhkaavan ja vaarallisen poikkeuksellisen käyttäytymisen lisääntymisestä odotettaisiin konkreettista empiiristä aineistoa ja sen pohjalta tehtyjä mahdollisesti vuosia kestäviä tieteellisiä tutkimuksia. Oikeuskansleri on vastauksessaan 1277/1/03 todennut, että turvallisuuden ylläpitäminen on julkisen vallan ensisijainen tavoite. Asiaa on käsitelty myös oikeuskanslerin vastauksessa 355/1/06.

Edellisten vuosien aiempaa huomattavasti vähäisempi metsästys ja vuoden 2024 kannanhoidollisen metsästyksen estyminen kokonaan poronhoitoalueen ulkopuolella on näkynyt tänä keväänä siten, että aiempaa useammin poliisi on joutunut tekemään päätöksiä karhujen karkottamiseksi ihmisasutuksen läheisyydestä.

⁴ Ramon JURJ - Scientific researcher / Project manager LIFE FOR BEAR Mihai Fedorca, Ancuta Fedorca, Georgeta Ionescu, Alexandru Gridan, Voda Flaviu National Institute for Research and Development in Forestry (INCDS) "Marin Drăcea" Constantina Jurj, Iulia Baci - Carpathian Wildlife Foundation

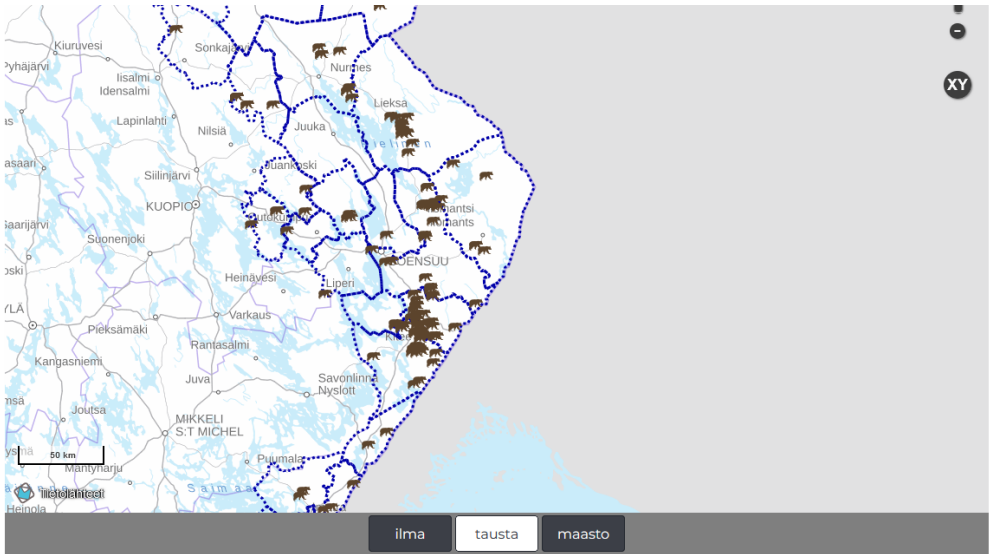
Kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään lisäksi varmistamaan, että karhukannan aiheuttamat kotieläin- ja maatalousvahingot pysyvät kohtuullisella tasolla. Vaikka viljelys- ja mehiläisvahinkoja mukaan lukien paa- livahingot pystytään estämään kohtuullisen tehokkaasti sähköaidoilla ja paalien sijoittamisella, on vahinkojen kasvu osoituksena itäisellä kannanhoitoalueella karhukannan tihentymisestä.

Aktiiviset haut

✓	Haku	Tapahtumia	Määrä (kpl, ha, kg)	Vahingot (€)
✓	Karhu, Useita, 1.1.-31.12.2022	51	560 071	32 881,84
✓	Karhu, Useita, 1.1.-31.12.2023	85	1 087 959	61 547,74
✓	Karhu, Useita, 1.1.-31.12.2024	164	2 114 027	115 133,15
	Yhteensä	300	3 762 057	209 562,73

Kuva. Itäisellä kannanhoitoalueella on myös karhujen aiheuttamat maatalousvahingot kolminkertaistuneet vuodesta 2022. Lähde: Riistavahinkorekisteri

Aktiiviset haut

✓	Haku	Tapahtumia	Määrä (kpl, ha, kg)	Vahingot (€)
✓	Karhu, Useita, 1.1.-31.12.2022	31	149 kpl	27 084,06
✓	Karhu, Useita, 1.1.-31.12.2023	56	178 kpl	55 297,95
✓	Karhu, Useita, 1.1.-31.12.2024	59	2 625 kpl	55 913,00
	Yhteensä	146	2 952 kpl	138 295,01

Kuva. Itäisellä kannanhoitoalueella on myös karhujen aiheuttamat kotieläinvahingot kaksinkertaistuneet vuodesta 2022.

Kannanhoidollisella metsästyksellä pyritään turvaamaan myös itäisen kannanhoitoalueen metsäpeuran ja hirven vasatuottoa. Karhukannan hoitosuunnitelmassa on todettu, että Kainuun metsäpeurakannan lasku on nykyisin hillitympää kuin pahimpina vuosina, mutta kanta on silti vaarassa hävitä muutamassa vuosikymmenessä, jos taantuminen jatkuu kuten aikaisemmin (Paasivaara 2022). Kainuussa metsäpeuran vasatuotto on heikentynyt yhtä matkaa kannan laskun kanssa ja vasallisten naaraiden osuus on nykyisin syksyn laumalaskennoissa huomattavasti vähäisempi kuin vielä vuosituhaten vaihteessa (Luonnonvarakeskus julkaisematon aineisto). Kahdessa viimeisimmässä vasaajan syyslaskennassa (Luke, 2024 ja 2025) vasatuotto on ollut Kainuussa laskentahistorian heikointa. Vasatuoton lasku ei todennäköisesti johdu metsäpeuravaatimien huonosta tiinehtyvyydestä tai vasonnasta, koska tutkimuspannoilla merkityt vaatimet vasovat Kainuussa normaalisti. Keskimäärin noin 85 % vaatimista tuottaa vuosittain vasan (Luonnonvarakeskus, julkaisematon panta-aineisto 2004–2022). Kesän aikana vasat pääsääntöisesti häviävät nopeasti jälkiä jättämättä, joten tarikan kuolinsyyn selvittäminen on vaikeaa (ks. Kumpula 2022). Vasaseurannoissa on saatu havaintoja ja viitteitä siitä, että vasakatoa aiheuttavat nimenomaan suurpedot (Kojola ym. 2021), joista karhun osuus on merkittävin Kainuussa (Kumpula 2022). Metsäpeuran Kainuun osakanta taantui 2000-luvun alusta lähtien alle puoleen huippuvuosista niin että vuosina 2015–2023 talvehtivan kannan koko vaihteli 700–900 yksilön välillä ja sen levinneisyysalue myös supistui. Viimeisimmän Luken arvion mukaan Kainuussa talvehti talvena 2024–2025 noin 700 metsäpeuraa. Metsäpeurakannan vähenemisen taustalla on ennätysheikko vasallisten naaraiden osuus syksyllä 2024. Tämä saattoi johtua talven 2023–2024 ravinnonhankintaan liittyneistä vaikeuksista. Myös suurpetojen saalistamia peuroja löydettiin tuolloin poikkeuksellisen paljon.⁵

Sen sijaan sairauksiin kuolleita pantapeurojen vasaajia on löydetty tähän mennessä vain hyvin vähän (Kumpula 2022). Lisäksi pantapeurojen vasaajan kuolleisuus on havaittu olevan itäisessä Kainuussa suurempaa

⁵ <https://www.luke.fi/uuuutiset/kainuun-metsapeurakanta-vahentynyt>

kuin läntisessä Kainuussa (Kumpula 2022). Rajan tuntuman suurempi kuolleisuus selittää osaltaan myös itäisen Kuhmon kannan romahdusta. Myös metsäpeuralle tärkeillä suojelualueilla itärajan tuntumassa tavaan metsäpeuraa vähemmän kuin noin 20 vuotta sitten. Karhu saalistaa myös aikuisia metsäpeuroja, mutta karhun osuus aikuisten pantapeurojen kuolleisuudesta on huomattavasti pienempi kuin suden osuus (Pöllänen ym. 2023).

Itäisellä kannanhoitoalueella esiintyy karhun lisäksi muitakin Suomessa tavattavia suurpetoja eli sutta, ilvestä ja ahmaa. Suurpetojen runsas esiintyminen vaikuttaa itäisellä kannanhoitoalueella hirvieläinkantojen hoitoon erityisesti susilauman reviirialueilla ja karhutiheillä alueilla. Karhut tappavat hirviä erityisesti keväällä ja saalistus keskittyy pääasiassa hirven vasoihin sekä talvella että kesällä. Itärajaan rajoittuva itäinen kannanhoitoalue on monilajisuuden näkökulmasta haastava kokonaisuus. Itärajaan rajoittuva itäinen kannanhoitoalue on monilajisen kannanhoidon näkökulmasta kokonaisuus, missä tulee huomioida useita eri asioita: Neljän eri suurpedon lisäksi alueella elää metsäpeuraa, ja paikoitellen hirvitiheydet ovat alhaisia, mikä tuo oman haasteensa kokonaisuuteen. Alueen karhukanta on noin nelinkertainen keskiseen alueeseen verrattuna. Samaan aikaan hirvikannan tiheys on Kuhmossa ja Lieksassa noin 2.4 hirveä/1000 ha ja kaakkoisrajalla 3,9 hirveä/1000 ha (Luke 2025). Kaikilla itärajaan rajoittuvilla hirvitalousalueilla hirven vasatuotto on ollut kanta-arvion mukaan muuta maata alhaisemmalla tasolla Lappia ja lounaisrannikkoa lukuun ottamatta. Jos hirvikanta on harva tiheiden suurpetokantojen alueella, voivat petoeläimet tappaa jopa yli puolet koko hirvikannan vuotuisesta vasatuotosta. Näin näyttäisi tapahtuvan Ilomantsi-Lieksa-Kuhmo -akselilla.

Vaikka keskinen kannanhoitoalue on asukastiheyden puolesta lähes tasaveroinen itäisen kannanhoitoalueen Pohjois-Karjalan kanssa, alueella ei ole kuitenkaan samassa mittakaavassa laajoja asumattomia erämaita. Pihavierailuja, SRVA-karkotuksia, maatalousvahinkoja ja kotieläinvahinkoja on jo ollut runsaasti myös keskisellä kannanhoitoalueella. Ihmisten ja karhujen kohtaamiset metsissä, pihapiireissä ja taajamissa tulevat todennäköisesti lisääntymään ja johtavat väistämättä konflikteihin myös keskisellä kannanhoitoalueella, joten on tarkoituksenmukaista asettaa kannanhoitoalueelle maltillisen suuruinen kiintiö. Karhujen esiintyessä lähellä asuttuja seutuja ihmisten kokema turvattomuus todennäköisesti kasvaa, mikä todennäköisesti heijastuu luontoharrastusten, kuten marjanpoiminnan vähentymiseen sekä metsässä paljon työkseen liikkuvien työturvallisuuden tunteeseen.

Vaikutus suotuisaan suojelutasoon

Karhu on luontodirektiivin liitteessä IV mainittu laji. Direktiivin 12 artikla edellyttää karhun tiukkaa suojelua. Tästä suojelusta voidaan poiketa direktiivin 16 artiklan puitteissa. Jäsenvaltion on varmistettava, että liitteessä IV mainitun lajin suotuisaa suojelutasoa tai sen ennalleen saattamista ei vaaranneta.

Karhua metsästettiin Suomessa useita vuosia kannanhoidollisin poikkeusluvin ja laji oli samaan aikaan (koko Suomen EU-jäsenyyden ajan) suotuisalla suojelun tasolla. Esimerkiksi karhukanta on Suomessa vahvistunut Suomen EU-jäsenyyden aikana ja kasvanut EU-jäsenyyden alun arviolta 800 yksilöstä. Vuoden 2024 havaintoaineistoon pohjautuva ennuste karhujen kokonaisyksilömäärästä ennen metsästyskautta 2025 on 2367 (90 % todennäköisyysväli 2062–2745) yksilöä. Tämä on yli 2,5 -kertainen määrä vuoden 1995 tilanteeseen nähden. Karhunmetsästystä on ollut koko EU -jäsenyyden ajan.

Kaikki suurpetopopulaatiot ovat vahvistuneet Suomen EU-jäsenyyden aikana. Vuoden 2019 EUTI:n ennakkoratkaisun jälkeen KHO on katsonut asiaa koskeissa päätöksissään, ettei Suomen riistakeskuksen myöntämissä suurpetojen kannanhoidollisissa poikkeusluvista ole esitetty sellaista hyväksyttävää päämäärää, mikä täyttäisi luontodirektiivin vaatimukset. On kuitenkin huomattava, että KHO ei ole ottanut hyväksyttävän päämäärän puuttuessa arvioitavakseen muita luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan yleisiä ja e alakohdan erityisiä poikkeusten edellytyksiä kuten sitä, onko poikkeuslupapäätöksessä arvioitu riittävällä tavalla vaikutus suotuisaan suojelutasoon tai sen saavuttamiseen tai onko pyynti tapahtunut tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti.

Karhukanta Suomessa on suotuisalla suojelutasolla. Luontodirektiivin 17 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden on raportoitava kuuden vuoden välein direktiivin säännösten soveltamisesta. Raportointi pitää sisällään myös lajien suojelutasojen arvioinnin. Suomen EU-jäsenyyden aikana tehtyjen kolmen raportointikauden yhteydessä (2001–2006, 2007–2012 sekä 2013–2018) karhun suojelutason on arvioitu olleen kaikilta osin suotuisa. Seuraava raportointi tapahtuu kesällä 2025.

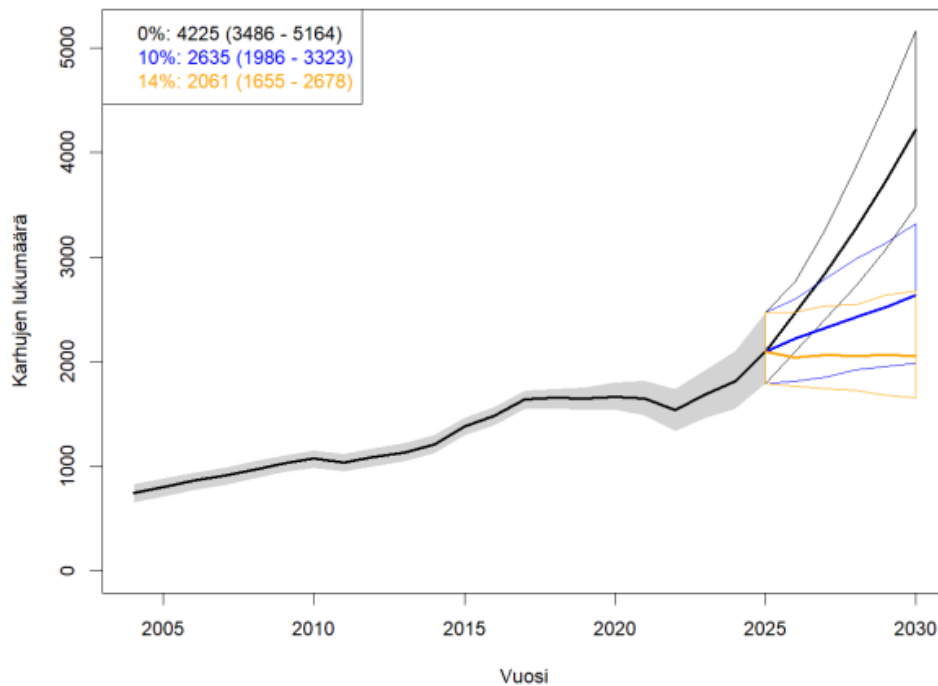
Karhukannan elinvoimaisuutta arvioidaan myös IUCN:n uhanalaisuusarvioinnin avulla. Vuoden 2019 arvoinnissa karhun ei arvioitu olevan uhanalainen. Karhu arvioitiin luokkaan silmälläpidettävä NT. Karhu ei ole myöskään Euroopassa tai globaalisti uhanalainen. IUCN Punaisen kirjan mukaan karhu on luokassa Least Concern sekä Euroopassa että globaalisti.

Suomen karhukannan hoitosuunnitelmassa on linjattu, että karhukannan suotuisan suojelutason viitearvo komission luontodirektiivin 17 artiklan tulkintaohjeen mukaisesti vertailuperusteisella tavalla määritettynä 1400 yksilöä.

Suomen karhukanta on elinvoimainen ja se on ollut sitä vuosikymmeniä. Suomessa on siten yksi EU:n alueen runsaimmista karhukannoista ja yhteys Venäjän karhukantaan on säännöllinen. Suomen karhukanta on kiinteästi yhteydessä Koillis-Euroopan yhtenäiseen karhukantaan, joka on yksi maailman vahvimista ruskeakarhun populaatioista. Suomen karhukannan seuranta on vahvalla tieteellisellä pohjalla ja kehittynyt edelleen viimeisten vuosien aikana.

Suuruudeltaan 285 karhun kiintiö tarkoittaisi, että karhukanta jatkaa kasvuaan. Karhukannan arvioidun koon ja tunnetun vuotuisen kuolleisuuden perusteella tehty populaatiomalli Suomen karhukannalle antaa tuloksen, jonka mukaan tunnettu kuolleisuus, jolla karhukanta pysyisi tulevana vuosina odotusarvoisesti nykyisen suuruisena, on poronhoitoalueen ulkopuolelle 14 %. Tämä vastaisi 322 karhun tunnettua kuolleisuutta. Luonnonvarakeskuksen mallinnuksen mukaan esimerkiksi 244 karhun tunnettu kuolleisuus vuonna 2025 ja sitä vastaavan verotusasteen jatkaminen johtaa siihen, että vuonna 2030 karhukanta on 95 % todennäköisyydellä suurempi kuin vuonna 2025.⁶ Luken kanta-arvioraportissa (kuva 3) on ennuste karhujen lukumäärän kehityksestä kolmella eri verotusasteella. Oheisesta kuvasta näkyy, että karhukanta kaksinkertaistuu poronhoitoalueen ulkopuolella vuoteen 2030 mennessä, jos karhukantaan ei kohdistu verotusta lainkaan.

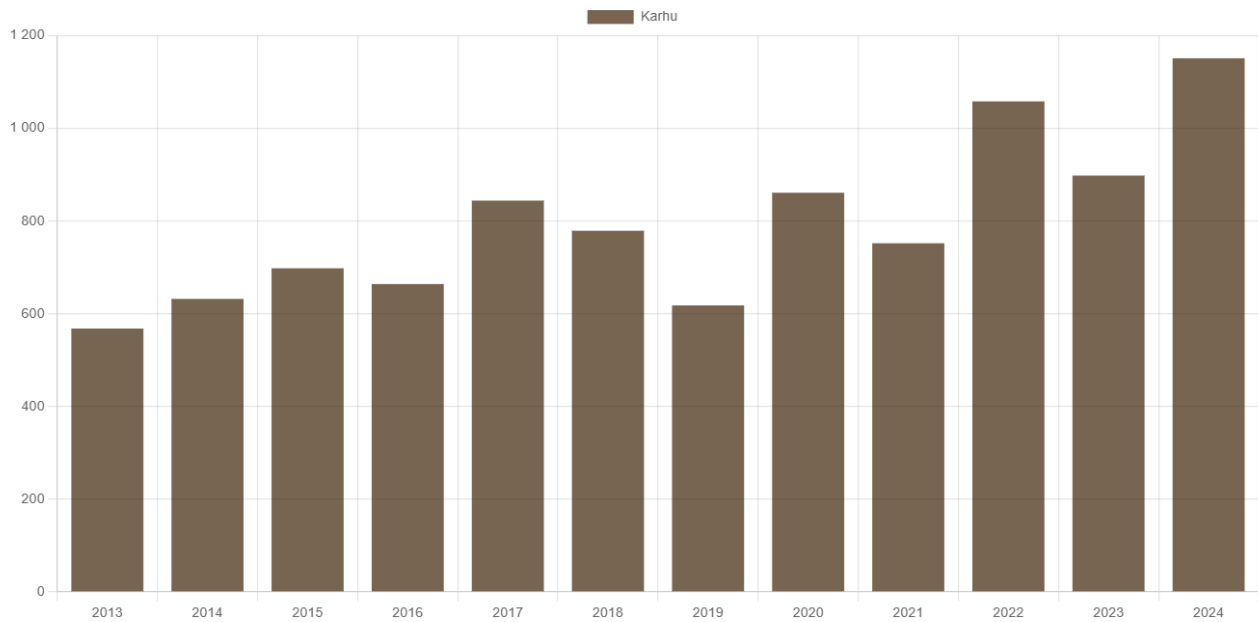
⁶ Luken kanta-arvioraportissa (kuva 3) on ennuste karhujen lukumäärän kehityksestä kolmella eri verotusasteella. Oheisesta kuvasta näkyy, että karhukanta kaksinkertaistuu poronhoitoalueen ulkopuolella vuoteen 2030 mennessä, jos karhukantaan ei kohdistu verotusta lainkaan.

Kuva. Arvio karhujen lukumäärästä poronhoitoalueen ulkopuolella ennen metsästyskausia 2004–2025 ja ennuste karhujen lukumäärän kehityksestä vuosina 2026–2030 kolmella eri verotusasteella. Paksu viiva kuvaa todennäköisintä arvoa. Harmaa alue kuvaa 90 % todennäköisyysväliä vuosien 2004–2025 arvioissa. Ohuet viivat kuvaavat verotusskenaarioiden 90 % todennäköisyysväliä. Selitteessä esitetään ennuste vuoden 2030 karhukannasta erilaisilla verotusasteilla. Lähde: Luonnonvarakeskus

Poronhoitoalueelle ei vielä ole käytettävissä samanlaista uutta populaatiomallia kuin muun Suomen alueelle. Kuluvana metsästysvuotena pyydettiin poronhoitoalueelta 70 karhua eli kiintiö täyttyi sekä läntisellä että itäisellä poronhoitoalueella. Lisäksi tiedossa on yksi muutoin kuollut karhu. Poronhoitoalueen verotusenuste laskettiin samalla yksinkertaistetulla populaatiomallilla kuin aikaisempina vuosina. Sen perusteella poronhoitoalueen karhukanta pysyisi nykyisellä tasolla 18 % vuotuisella verotuksella. Tämä vastaisi 49 karhun verotusta.

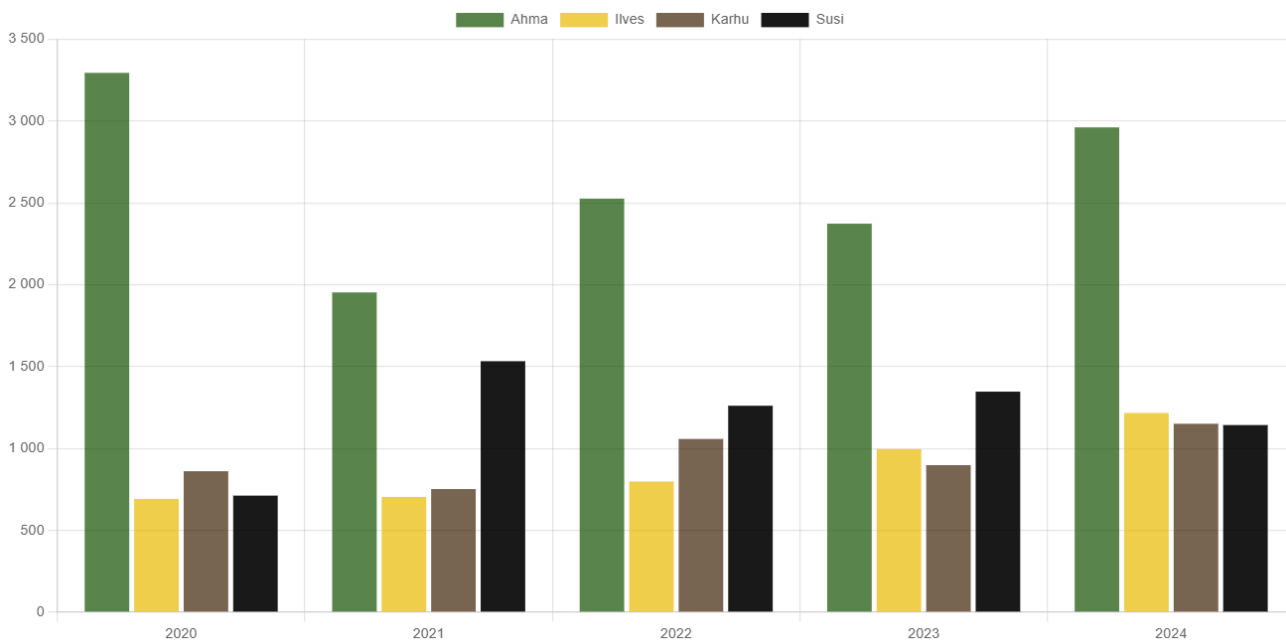
Karhujen aiheuttamien porovahinkojen määrä on korkeimmillaan 2013-2024 välisenä ajanjaksona. Karhun aiheuttamat porovahingot ovat yli 2,66 miljoonaa euroa, kun vasahävikki huomioidaan mukaan. Kaikista suurpetojen aiheuttamista porovahingoista karhu aiheuttaa 24%, jos asiaa tarkastellaan euroissa.

Kuva. Karhun tappamana löydetyt porot ajanjaksolla 2013-2024. Korvaussummaltaan n.1150 löydettyä poroa tarkoittaa lähes 2,66 miljoonan euron vahinkoa porotaloudelle, kun vasahävikki (2,1 M€) on otettu huomioon. Karhu aiheuttaa vasahävikistä noin 45%. Lähde: riistavahingot.fi⁷

Ehdotettu kiintiö poronhoitoalueelle on 85 yksilöä. Kiintiö toteutuessaan pienentäisi karhukantaa poronhoitoalueelle. Tämä on kuitenkin perusteltua, koska poronhoitoalueen karhun aiheuttamat porovahingot ovat edelleen poikkeuksellisen suuret. Lisäksi on huomattava, että sekä ilveskanta sekä ahmakanta jatkavat vahvistumistaan ja tulevat lisäämään porovahinkoja. Myös merkittävästi kasvaneesta susikannasta dispersoi yksilöitä poronhoitoalueelle ei vain muualta Suomesta vaan myös Venäjältä ja Skandinaviasta. Suurpetojen kokonaisvaikutus porotalouteen on siis erittäin suuri. Lisäksi, koska muun Suomen metsästysverotus tulee jättämään merkittävästi alle verotusmäärän, jolla kanta pysyisi vakaana, on ennakoitavissa, että poronhoitoalueelle dispersoi nuoria karhuja poronhoitoalueen ulkopuolelta.

⁷ <https://riistavahingot.fi/#/riistavahingot/raportti?lang=FI&chartType=bar&vertailtavaArvo=tapahtumamaara&jaotelu=vuosi&alkupvm=01-01-2013&loppupvm=31-12-2024&aiheuttaja=103&kohdeluokka=101>

Kuva. Suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen määrän ennakoidaan edelleen kasvavan. Vuoden 2024 porovahingot olivat yhteensä 11,09 miljoonaa euroa, josta on korvattu 67 % eli 7,5 miljoonaa euroa.

Yhteenvedon voidaan todeta, että ehdotetulla kiintiöllä ei ole negatiivista vaikutusta karhukannan suojelutason. Päinvastoin. Toteutuessaankin karhukanta vahvistuu edelleen.

Aluerajoitukset

Karhukannan hoitosuunnitelmassa (2025) Suomi jaetaan karhukannan hoidossa viiteen (5) kannanhoitoalueeseen, joita ovat poronhoitoalue, itäinen, eteläinen, keskinen ja läntinen kannanhoitoalue. Suurpetojen kohdalla tarvitaan suurpetojen liikkumisen laajuus huomioon ottaen riittävän suuret kannanhoitoalueet, kun suunnitellaan metsästyskiintiöitä.⁸

Aiemmasta poiketen maa- ja metsätalousministeriö rajoittaa Suomen riistakeskuksen toimivaltaa poikkeuslupien myönnössä paitsi määrän suhteen myös kannanhoitoalueittain. Karhun kannanhoidollista metsästystä sallittaisiin ainoastaan poronhoitoalueella, itäisellä ja keskisellä kannanhoitoalueella.

Karhukannan aiheuttamat vahingot

Karhujen aiheuttamat porovahingot olivat vuonna 2024 laskennalliselta korvaussummaltaan 2,66 miljoonaa euroa⁹). Kotieläinvahinkoja karhut aiheuttivat noin 200 000 euron edestä, joista mehiläisvahinkoja oli 170 000 euroa. Sen lisäksi karhut aiheuttivat viljelysvahinkoja 195 000 euroa. Ajanjaksolla 2013-2024

⁸ Linnell, J. D. C. and Boitani, L. (2025) Best practices for management of protected and strictly protected populations of large carnivores in Europe Version 1. Report to the Bern Convention secretariat as an additional contribution to contracts 1742024 and 1752024 from the COUNCIL OF EUROPE Directorate General Human Rights and Rule of Law(DGI), Bern Convention to the IUCN/SSC Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) and Istituto di Ecologia Applicata (IEA). <https://rm.coe.int/best-practice-integrated-v1-for-goe-lcs/1680b5fa41> s.16

⁹ Karhun tappamina löydetty porot 1,68M€+karhun aiheuttama vasahävikki. Vasahävikikorvauksen suuruus 2024 oli noin 2,17 M€ eli karhun aiheuttama 45% osuus vasahävikistä n. 0,98 €. Yhteensä karhun aiheuttamat porovahingot olivat 2,66M€.

kotieläin-, viljelys- ja mehiläisvahingot olivat korkeimmillaan viime vuonna. Vahinkoja voi tarkastella kartalla ja graafeina maa- ja metsätalousministeriön riistavahingot.fi –sovelluksesta.

Vahingon aiheuttajat Karhu

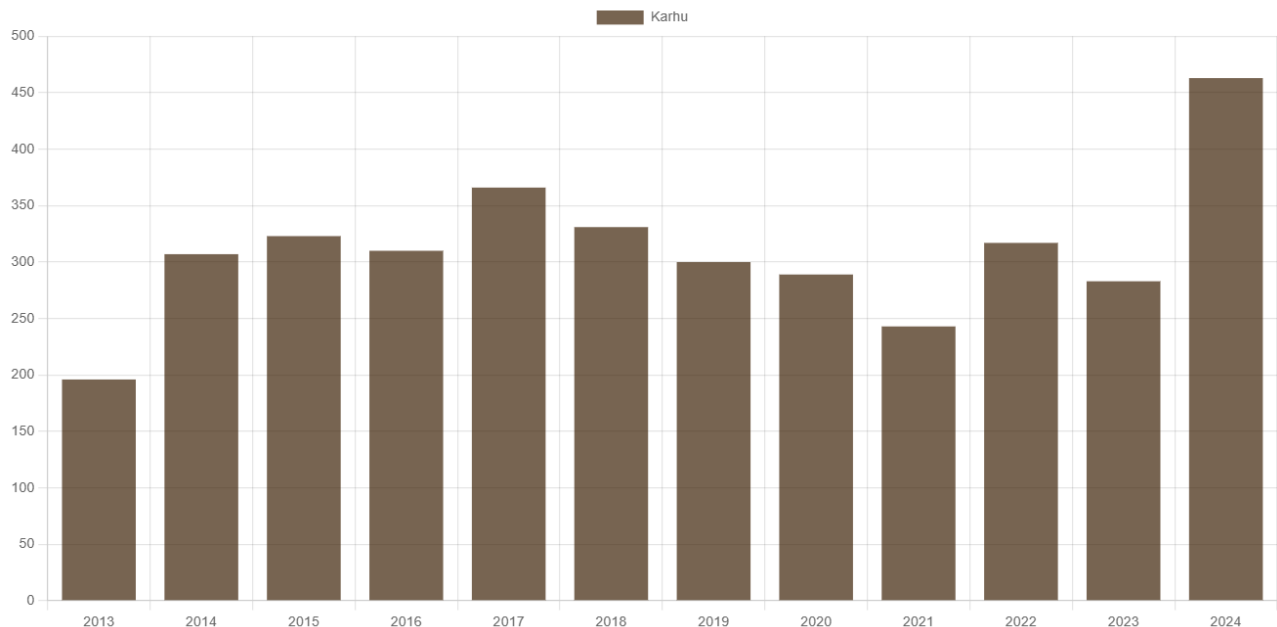
Vahingon kohde Maatalousvahinko, Kotieläinvahinko

Aikajakso 1.1.2013 - 31.12.2024

Yhteensä 3728 vahinkotapahtumaa. Vahingon määräksi arvioitu 3 458 172 €

Tulosta

Muodosta linkki

Kuva. Karhun aiheuttamat kotieläin-, viljelys- ja mehiläisvahingot olivat lukumääräisesti, mutta myös rahallisesti suurimmillaan viime vuonna ajanjaksolla 2013-2024. Lähde: riistavahingot.fi ¹⁰

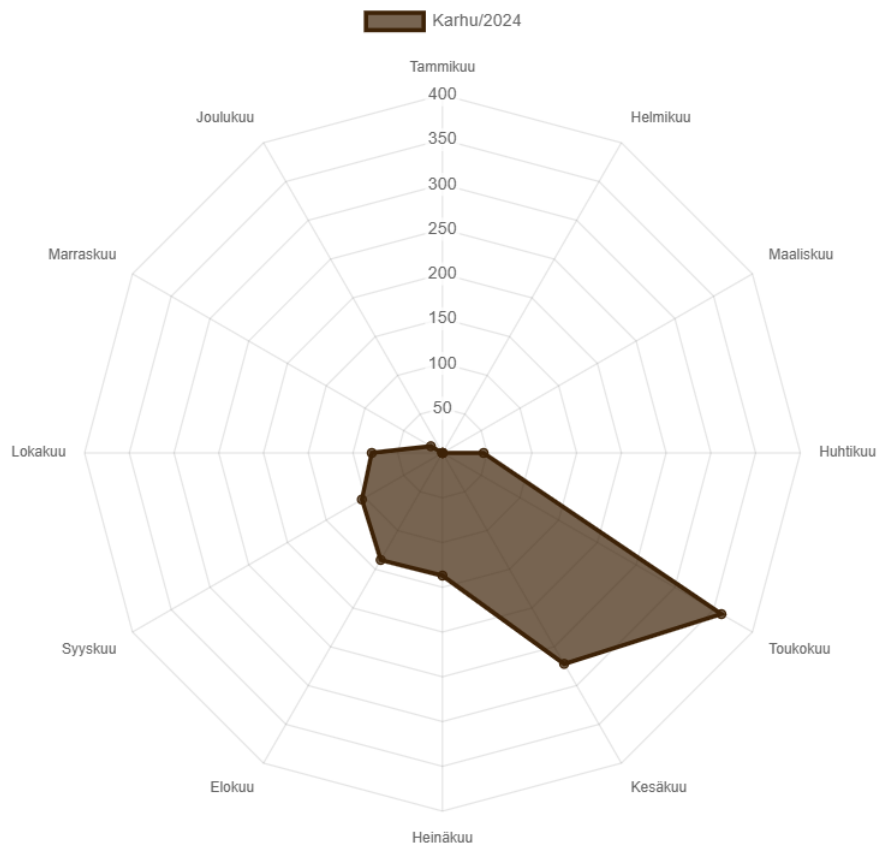
Muu tyydyttävä ratkaisu

Yksittäisten vahinkoa aiheuttavien karhujen poistamisella ei voida rajoittaa karhukannan kasvua poronhoitoalueella ja muun Suomen alueella tai edes säädellä karhukannan tiheyttä. Lisäksi EU –tuomioistuimen ja KHO:n ratkaisukäytännön perusteella vahinkoa aiheuttava yksilö on pystyttävä identifioimaan, joten valikointi on lähes mahdotonta lumettomana aikana ja etenkin keväällä tapahtuvassa pyynnissä poronhoitoalueella olisi suuri riski pentujen jäämisestä orvoiksi, mikäli saaliiksi jää naaras, jolla on pennut vielä pesässä. Vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla on metsästetty hyvin vähän karhuja. Poronhoitoalueella on metsästetty vuosittain muutamia poronvasoja tappavia karhuja. Poronhoitoalueen ulkopuolella on metsästetty ainoastaan yksi karhu vahinkoperusteisen poikkeusluvan nojalla viimeisen viiden vuoden aikana. Poronhoitoalueen karhut on pyydetty keväällä lumen ollessa vielä maassa.

¹⁰<https://riistavahingot.fi/#/riistavahingot/raportti?lang=FI&chartType=bar&vertailtavaArvo=tapahtumamaara&jaotelu=vuosi&alkupvm=01-01-2013&loppupvm=31-12-2024&aiheuttaja=103&kohdeluokka=102,103>

Vahingon aiheuttajat Karhu
 Vahingon kohde Porovahinko
 Aikajakso 1.1.2024 - 31.12.2024

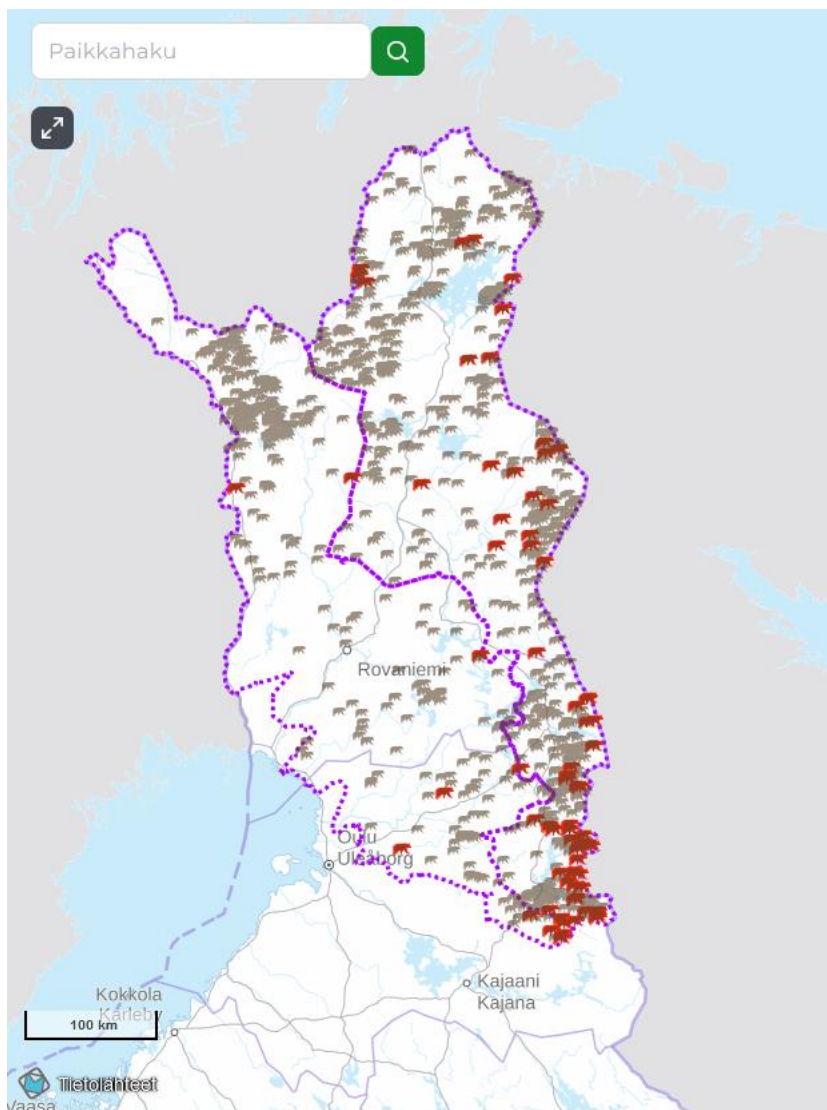
Yhteensä 1151 vahinkotapahtumaa. Vahingon määräksi arvioitu 1 683 971 €

Kuva. Karhun aiheuttamien porovahinkojen ajoittuminen. Korvausmäärä ei sisällä vasahävikkiä. Lähde: riistavahingot.fi¹¹

Karhun kevätpyynnin sallimiselle ei ole tarvetta, koska syksyisen kiintiöpyynnin nojalla kaadetut karhut kohdentuvat hyvin niille alueille, joissa myös karhujen aiheuttamat porovahingot sijaitsevat.

¹¹ <https://riistavahingot.fi/#/riistavahingot/raportti?lang=FI&chartType=radar&vertailtavaArvo=tapahtumamaara&jaotelu=vuosielain&alkupvm=01-01-2024&loppupvm=31-12-2024&aiheuttaja=103&kohdeluokka=101>

Kuva. Karhun tappamina löydetty porovahingot vaalean ruskeana ja karhusaaliin sijoittuminen vuonna 2024. Lähde: Riistavahinkorekisteri

Viimeisimmässä uhanalaisuustarkastelussa (2019) karhu arvioitiin olevan luokassa silmälläpidettävä (NT)¹². Siinä luokassa olevat lajit eivät ole uhanalaisia. Laji on pitkäikäinen eli luonnollinen kuolleisuus ei juuri vähennä kantaa edes heikossa ravintotilanteessa. Urokset tappavat pentuja, mutta naaraat suojaavat tehokkaasti pentujaan. Lisääntymistä ei välttämättä tapahdu joka vuosi, mutta tuotto ollut keskimäärin 211 pentuetta (aikavälillä 2020-2022). Suomen karhukantaan vaikuttaa tulomuutto Venäjältä, missä kannantiheys on vielä suurempi kuin Suomessa. Venäjän Karjalassa verotus on kuitenkin maltillista.

Mikäli itäisellä kannanhoitoalueella ei kannanhoidollista metsästystä pystytä toteuttamaan, nykyisellä karhukannan kasvulla Suomen karhukanta tulee Luonnonvarakeskuksen mallinnuksen mukaan kaksinkertaistumaan 2030 mennessä. Pysyvämpi muutos vienee muutaman sukupolven, mutta se muutos on jo käynnistynyt kahden edellisen vuoden aikana. Karhukannan kasvu sekä se, että karhukanta ei ole metsästyksen kohteena tulee lisäämään niiden tapauksen määrää, jossa poliisi joutuu toimimaan ja joko karkottamaan tai tappamaan karhun. Merkkejä tästä on jo nähty viime vuonna ja nyt erityisesti tänä keväänä. Poliisi on

¹² <https://punainenkirja.laji.fi/results/MX.47348?checklist=MR.424>

joutunut tekemään poikkeuksellisen paljon karkotusmääräyksiä ja myös lopettamaan pihapiireissä liikkuvia karhuja, jotka eivät karkotusyrityksistä huolimatta poistu. Poliisi on kuitenkin aivan väärä toimija. Kasvu tulee näkymään kasvavina porovahinkoina ja kotieläin-, viljelys- sekä mehiläisvahinkoina. Ilman kannanhoidollista metsästystä karhukanta tulee siis kasvamaan entisestään ja niin tulee myös sosioekonomiset ongelmat. Kannanhoidollisen metsästyksen estyminen on heijastunut myös kanta-arvioinnin pohjatietoihin, sillä aiemmin kannanarvioinnin pohjana olleiden pentuehavaintojen määrä romahti noin puoleen aiemmasta. Todennäköisesti havaintojen kirjaamisella ei nähty enää olevan kannan säätelyyn liittyvää vaikutusta, joten motivaatio havainnointiin väheni merkittävästi. Vuonna 2023 tehtiin 1103 pentuehavaintoa, mutta 2024 enää 587. Muutos havainnoinnissa oli suurin itäisellä kannanhoitoalueella, jossa karhukanta on tihein. Tietopohja Suomen karhukannasta heikentyy ja Luonnonvarakeskus on jo joutunut muuttamaan populaatiomalliaan vastaamaan muuttunutta tilannetta.

Keskinen kannanhoitoalue on Suomen toiseksi tiheintä karhualuetta. Keskisellä kannanhoitoalueella karhutiheys oli vuonna 2024 Pohjois-Savon alueella noin 11 karhua/1 000 km² ja Keski-Suomen alueella noin 8 karhua/1 000 km². Tiheydet ovat alueellisesti merkittävästi pienempiä kuin itäisellä kannanhoitoalueella, mutta alueella on paikallisia tihentymäalueita. Keskiselle kannanhoitoalueella on syytä mahdollistaa kannanhoidollinen metsästys ainakin niille osille kannanhoitoalueesta, joilla haasteet ovat olleet suurimpia. Myös keskisellä kannanhoitoalueella pihavierailuja ja SRVA-karkotuksia on ollut runsaasti. Myös maatalous- ja kotieläinvahinkoja on ollut runsaasti.

2. TAUSTA JA TARKEMMAT PERUSTELUT

Nykytila

Metsästyslain 41 §:n 5 momentin mukaan poikkeuslupien ja 41 a §:n 4 momentissa tarkoitetun kiintiön nojalla (sellaisina kuin ne ovat laissa 159/2011) pyydetävän saaliin vuotuista määrää voidaan rajoittaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä riistaeläinlajeja rajoitus koskee, suurimmasta sallitusta saalismäärästä, saalisyksilöiden sukupuolesta ja iästä sekä alueesta, jota rajoitus koskee. Ministeriöllä on siten toimivalta rajoittaa poikkeuslupien nojalla pyydetävän saaliin määrää ja aluetta.

Metsästyslain 41 §:n mukaiset poikkeusluvut myöntää Suomen riistakeskus. Riistahallintolain (158/2011) 2 §:n mukaan Suomen riistakeskuksen julkisiin hallintotehtäviin kuuluvat metsästyslaissa säädetyt tehtävät. Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jossa edellä mainittujen kaltaiset julkiset hallintotehtävät tehdään rikosoikeudellisella virkavastuulla. Riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö. Poikkeuslupiin liittyvä Suomen riistakeskuksen harkintavalta on myös hyvin pitkälle sidottua harkintaa, jota rajaavat Euroopan unionin luonto- ja lintudirektiivit. Suomen riistakeskuksen luvat koskevat lisäksi yksittäistä eläintä tai eläimiä. Riistakeskuksen harkintaa rajaa myös tämä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella määräämä suurin sallittu saalismäärä ja aluetta koskeva rajoitus. Suomen riistakeskus ei voi poiketa näistä määristä tai myöntää poikkeuslupia asetuksessa mainitun alueen ulkopuolelle.

Myöntämisperusteet on säädetty EU:n neuvoston direktiiveissä, ja niillä on siten olemassa tietty tulkintasiältö, joka on muotoutunut Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisujen sekä luontodirektiivin tiukkaa suojelua koskevan ohjeasiakirjan kautta. Erityisenä edellytyksenä on kaikissa tapauksissa se, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole.

Karhu kuuluu luontodirektiivin IV liitteen ns. tiukasti suojeltuihin lajeihin. Luontodirektiivin 12 artikla edellyttää, että jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet näiden lajien tiukan suojelujärjestelmän käyttöönottamiseksi ja kiellättävä mm. kaikki näiden lajien yksilöitä koskeva tahallinen pyydystäminen ja tappaminen. EU:n jäsenenä Suomi on velvollinen saattamaan yhteisöoikeuden säännökset voimaan ja

noudattamaan niissä asetettuja tavoitteita suotuisan suojelun tason säilyttämiseksi. Metsästyslain 37 §:n 3 momentin mukaan karhu on aina rauhoitettu.

Luontodirektiivi sallii kuitenkin poikkeamisen tiukasta suojelujärjestelmästä. Direktiivin 16 artiklassa säädetään tarkemmin niistä yksityiskohdista, joita suojelusta poikkeamisessa on sovellettava. Suojelusta poikkeaminen on mahdollista, mikäli toimenpiteelle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua eikä poikkeaminen vaaranna lajin suojelutasoa tai sen saavuttamista. Tämän lisäksi poikkeamisen on täytettävä yksi erityisistä poikkeamisperusteista, esim. erityisen merkittävien vahinkojen estäminen tai ns. kannanhoidolliset perusteet. Luontodirektiivissä ei ole erityisiä vuodenaikaan sidottuja rajoitteita poikkeamiselle, joten poikkeaminen näiden lajien suojelusta on siten mahdollista myös keväällä. Luontodirektiivi kuitenkin edellyttää kansallisen viranomaisen tapauskohtaista harkintaa.

Suomi on pannut täytäntöön luontodirektiivin 16 artiklan poikkeussäätelyn metsästyslailla. 1.3.2011 lukien sääntely on metsästyslain 41 sekä 41 a §:ssä. Poikkeuslupa karhun metsästämiseksi voidaan myöntää erityisenä vahinkoperusteisena poikkeuslupana. Poikkeamisella pyritään esimerkiksi estämään merkittäviä vahinkoja tai turvaamaan ihmisten turvallisuutta. Poikkeaminen ei saa kuitenkaan heikentää lajin suotuisaa suojelutasoa tai sen saavuttamista ja poikkeaminen on mahdollista vain, jos ei ole muuta tyydyttävää keinoa ratkaista karhun aiheuttamaa ongelmaa.

On kuitenkin huomattava, että tämän lisäksi suurpetoja voidaan metsästää myös silloin, kun ne eivät ole aiheuttaneet vahinkoa tai uhkaa. Tällaiset kannanhoidollisella perusteella myönnettävät luvat ovat olleet tarpeen kannan säätelämiseksi ja eläinten arkuuden säilyttämiseksi. Kannanhoidollisista poikkeusluvista säädetään metsästyslain 41 a §:n 3 momentissa, jossa todetaan, että karhua koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi.

Tilanne on olennaisella tavalla muuttunut Korkeimman hallinto-oikeuden syksyllä 2023 tekemien ratkaisujen johdosta. Korkein hallinto-oikeus ei ole hyväksynyt karhun metsästystä koskeneissa ratkaisuissaan (KHO 99:2023 ja KHO 100:2023) Suomen riistakeskuksen käyttämiä päämääriä. KHO on todennut, että adaptiivinen kannan hallinta, metsästyskulttuurin ylläpitäminen, aluetaloudelliset hyödyt, kannanhoidollinen metsästys itsessään eikä lajin yksilöiden määrän vähentäminen ole direktiivin kannalta hyväksyttäviä päämääriä. KHO on katsonut myös, ettei pelkkä asetuksen tai kansallisen hoitosuunnitelman yleisten tavoitteiden toteuttaminen ole sellaisenaan riittävä peruste poikkeusluvan myöntämiselle. Poikkeusluvasta tulee ilmetä selvästi ja täsmällisesti se luontodirektiivin mukainen hyväksyttävä päämäärä, johon kannanhoidollisella metsästyksellä kyseisellä alueella pyritään, sekä se, miten metsästyksellä saavutettaisiin tämä päämäärä.

Suomen riistakeskuksella on toimivalta myöntää ns. kannanhoidollisia poikkeuslupia ministeriön asettaman kiintiön rajoissa keskiselle kannanhoitoalueelle ja itäiselle kannanhoitoalueelle, mikäli kriteerit täyttäviä hakemuksia tulee käsiteltäväksi.

Poronhoitoalueen alueellisesta kiintiöstä säädetään metsästyslain 41 a §:n 4 momentissa. Valtioneuvoston asetuksessa metsästyslaissa säädetyistä poikkeuksista (452/2013) on säädetty karhun kiintiömetsästyksestä poronhoitoalueella.

Raportti kannanhoidollisen karhunmetsästyksen tuloksesta 20.8.-31.10.2024 (Suomen riistakeskuksen raportin 19.11.2024 tiivistelmä) ja karhukuolleisuus 2004-2024

1. Karhusaalis poronhoitoalueella (VNa 452/2013, 8 §)

Poronhoitoalueella kaadettiin 20.8.–31.10.2024 välisenä aikana yhteensä 70 karhua, joista 60 itäiseltä ja 10 läntiseltä kiintiöalueelta. Itäisen kiintiöalueen kiintiö oli enintään 60 karhua ja läntisen 10 karhua (MMM asetus 451/2024, 2 §), joten molempien alueiden osalta kiintiö tuli täyteen. Läntisen poronhoitoalueen kiintiö täyttyi 20.9. ja itäisen 22.10. Suomen riistakeskus määräsi pyynnin lopetettavaksi välittömästi kiintiöiden täytyttyä. Pynnin lopetusmääräykset julkaistiin nopeasti Suomen riistakeskuksen verkkosivuilla ja pyynnin päättymisistä lähetettiin myös tiedote alueellisille ja valtakunnallisille medioille.

Eniten karhuja saatiin saaliiksi Suomussalmella, jossa kaadettiin 29 karhua (10 naarasta ja 19 urosta) ja Kuusamossa, jossa saaliiksi tuli 12 karhua (2N/10U). Seuraavaksi eniten karhuja kaadettiin Inarissa (8; 3N/5U), Sallassa (5; 2N/3U), Savukoskella (5U) ja Hyryn-salmella (5U). Pudasjärvellä kaadettiin kaksi karhua (2U) ja yksi karhu Sodankylässä (1U), Kemijärvellä (1U), Kittilässä (1U) ja Muoniossa (1U). Poronhoitoalueen karhuista kaadettiin Kainuussa 34 (vuotta aiemmin 20), Oulun alueella 14 (18) ja Lapissa 22 (12).

Poronhoitoalueen karhusaaliissa oli uroksia 76 % (v. 2023: 74 % ja v. 2022: 48 %). Läntisen poronhoitoalueen urososuus oli 100 % (v. 2023: 100 % ja v. 2022: 56 %), ja itäisen poronhoitoalueen 72 % (v. 2023: 71 % ja v. 2022: 46 %). Tämän syksyn saalis oli siten sukupuolijakauman osalta edellisvuoden kaltainen. Riistakeskusalueista suurin naarasosuus (10N/24U => 29 %) oli Kainuussa (v. 2023: 35 %), toiseksi suurin (5N/17U => 23 %) Lapissa (v. 2023: 25 %) ja pienin (2N/12U => 14 %) Oulussa (v. 2023: 17 %).

2. Karhusaalis muualla Suomessa

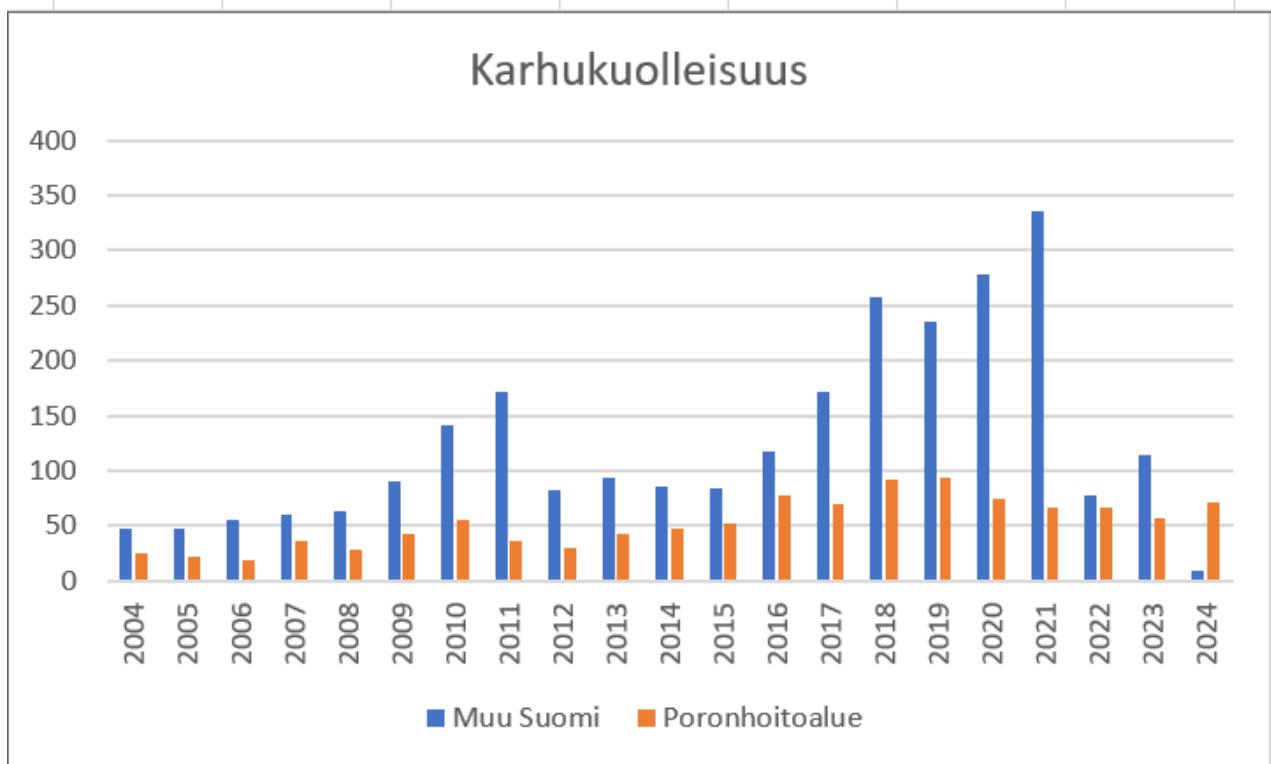
Suomen riistakeskukselta haettiin 24 hakemuksella poikkeuslupia yhteensä 102 karhun metsästämiseen poronhoitoalueen eteläpuoleisilla muun Suomen kannanhoitoalueilla. Myönteinen päätös annettiin vain yhteen hakemukseen (Lieksa) 10 karhun kaatamiseen. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (451/2024) poikkeuslupan ja alueellisen kiintiön nojalla sallittavasta karhun metsästyksestä metsästysvuonna 2024–2025 suurimmaksi sallituksi saaliiksi asetettiin enintään 224 yksilöä, joista asetuksen 2 §:n mukaisesti poronhoitoaluetta koskeva kiintiö oli 70 yksilöä. Poronhoitoalueen eteläpuoleiselle alueelle voitiin täten myöntää karhujen kaatamiseen enintään 154 kannanhoidollista poikkeuslupaa.

Kuten aiemmin todettu, Suomen riistakeskus myönsi poikkeuslupan yhteensä 10 karhun metsästämiseen. Tästä päätöksestä kuitenkin valitettiin alueelliseen hallinto-oikeuteen, joka asetti poikkeuslupan täytäntöönpanokielttoon. Täten kannanhoidollista karhunmetsästystä ei ollut syksyllä 2024 poronhoitoalueen eteläpuoleisen Suomen alueella eikä siten saalistakaan. Syksyn 2024 karhusaalis oli poronhoitoalueen kiintiömetsästyksessä kaadetut 70 karhua. Vuotta aiemmin, syksyllä 2023 kaadettiin kannanhoidollisessa metsästyksessä yhteensä 152 karhua, joista 102 muun Suomen alueella ja 50 poronhoitoalueella. Syksyllä 2022 kaadettiin vastaavasti yhteensä 135 karhua, joista poronhoitoalueen ulkopuolella 74 ja poronhoitoalueella 61.

Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi 23.1.2025 annetussa ratkaisussaan päätöksen.¹³ Perusteluissa todettiin, ettei hallinto-oikeuden näkemyksen mukaan hakemusalueella ollut karhukannan liiallisesta kasvusta tai

¹³ <https://tuomioistuimet.fi/hallinto-oikeudet/ita-suomenhallinto-oikeus/fi/index/tiedotteet/2025/ita-suomenhallinto-oikeuskumosisuomenriistakeskuksenpaatoksenjollaolimyonnetty-poikkeuslupa10karhuntappamiseenjahylkasivalitukset-suomenriistakeskuksenpaatoksistajoillapoikkeuslupahakemuksetolihylatty.html>

tihentymisestä aiheutunut erityinen ongelma tai tilanne, johon olisi ollut puututtava. Riistakeskuksen kielteisistä ratkaisusta tehdyt kolme muuta valitusta hallinto-oikeus vastaavasti hylkäsi.

Kuva. Karhukuolleisuus vuosina 2004-2024. Poronhoitoalueen ulkopuolella kannanhoidollinen metsästys ei ole ollut mahdollista enää vuonna 2024 ja muu kuolleisuus on pääasiassa liikenneonnettomuuksia rautateillä (9/15 kpl).

Suurimmat sallitut saalismäärät ja muut rajoitukset metsästysvuodelle 2025–2026

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa esitetään suurimmat sallitut saalismäärät karhulle sekä eräitä aluerajoituksia, jotka perustuvat aiemmasta poiketen vain valtioneuvoston asetukseen metsästyslaissa säädettyistä poikkeusluvista (452/2013) 8 pykälän 2 momenttiin, jonka mukaan karhun poronhoitoalueella tapahtuvaa metsästystä varten maa- ja metsätalousministeriö määrää erikseen kiintiöt itäiselle poronhoitoalueelle sekä läntiselle poronhoitoalueelle.

1 Suurimmat sallitut saalismäärät

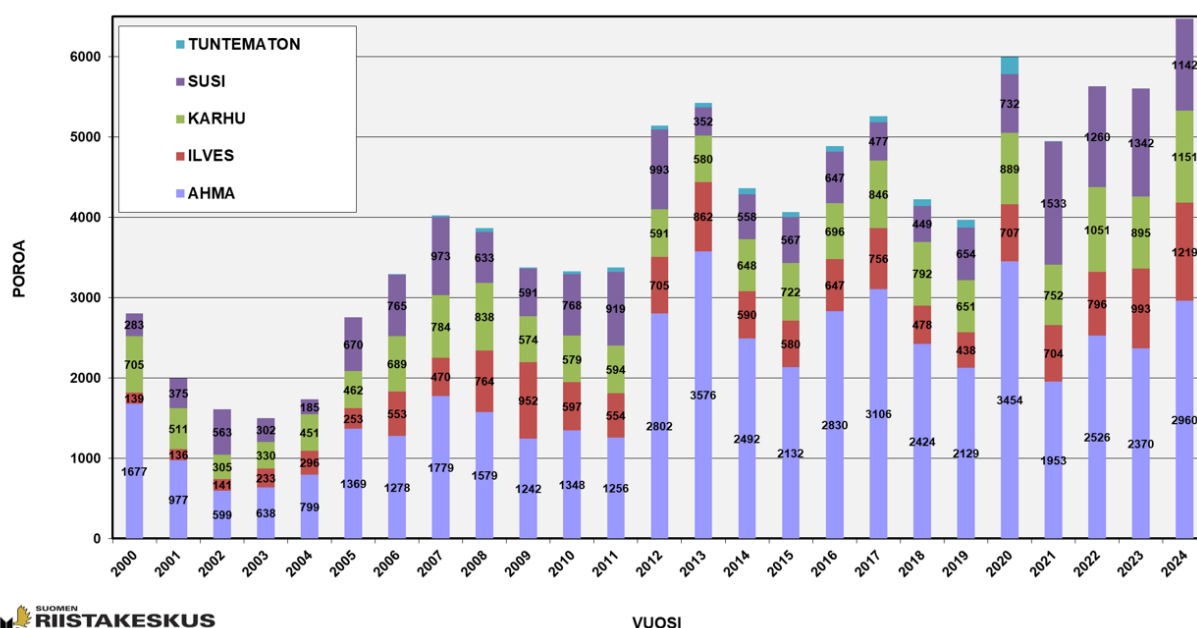
Maa- ja metsätalousministeriö käyttää karhukannan säätelyssä Luonnonvarakeskuksen laatimia verotusennusteita. Verotusennuste on laadittu erikseen poronhoitoalueelle ja sen ulkopuolelle. Poronhoitoalueen osalta vahinkokehitys on määräävässä asemassa verotusta suunniteltaessa.

Luken kanta-arvion mukaan Suomessa oli syksyllä 2024 ennen metsästyskauden alkua arviolta 2084 karhua (90 % todennäköisyysväli: 1816-2375). Näistä 1815 (1547-2105) karhua sijaitsi poronhoitoalueen ulkopuolella ja 269 (239-287) poronhoitoalueella. Uuden kanta-arviomallin käyttäminen poronhoitoalueen ulkopuolella on muuttanut käsitystä karhukannan kehityksestä ja kanta kasvoi noin 8 % vuodesta 2023 vuoteen 2024.

Karhujen lukumääräksi koko maassa ennen vuoden 2025 metsästyskautta ennustetaan 2367 (2062–2745) yksilöä. Poronhoitoalueen ulkopuolella karhuja ennustetaan olevan 2100 (1791–2470). Ennuste huomioi edellisen metsästyskauden tunnetun kuolleisuuden sekä arvion pentutuotosta ja tuntemattomasta kuolleisuudesta. Ennuste sisältää kaikenikäiset karhut, myös keväällä 2025 syntyneet pennut. Ennusteen mukaan karhujen kokonaismäärä poronhoitoalueen ulkopuolella on 100 prosentin todennäköisyydellä suurempi kuin se oli syksyllä 2024.

Asetuksessa esitetään suurimmaksi sallituksi saalismääräksi poronhoitoalueelle 85 (70¹⁴) karhuyksilöä. Määrä on 15 yksilöä enemmän kuin viime vuonna. Itäiselle poronhoitoalueelle esitetään 75 (muutos +10) kiintiötä ja läntiselle 15 (muutos +5) kiintiötä. Poronhoitoalueella metsästys tapahtuu pääosin alueelliseen kiintiöön perustuvana keskeytysmetsästyksenä. Porotalouden kokemien menetysten pitäminen kohtuullisena edellyttää joustavuutta poronhoitoalueen karhukannan säätelyssä, sillä karhun aiheuttamista vasatappioista tulee esiin vain pieni murto-osa. Karhuvahinkojen määrä poronhoitoalueella vuonna 2024 edelleen hyvin korkea ja kaikkien suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen ennakoitaan kasvavan poikkeusluvulla ja karhun kiintiömetsästyksestä huolimatta.

Suurpetojen aiheuttamat porovahingot (korvatut) Suomen poronhoitoalueella vuosina 2000-2024

Kuva. Suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen kehitys vuosina 2000-2024. Karhun aiheuttamat porovahingot olivat korkeimmillaan vuonna 2024 koko tarkastelujaksolla. Lähde: Suomen riistakeskus.

Poronhoitoalueella ongelmana on havainnoitsijaverkoston harvuus ja siitä johtuva havaintojen pieni määrä. Tämän takia poronhoitoalueen kanta-arvioon liittyy muuta maata enemmän epävarmuustekijöitä, Poronhoitoalueen karhukanta on karhuhavaintojen alueellisen jakautumisen perusteella runsain itäisen valtakunnan rajan tuntumassa. Poronhoitoalueen arvio ottaa huomioon puutteen aineiston kattavuudessa. Poronhoitoalueella metsästyksen mitoituksessa seurataan myös karhun aiheuttamien vahinkojen kehittymistä.

¹⁴ Edellisen vuoden kiintiö.

Asetuksessa esitetään itäisen kannanhoitoalueen suurimmaksi sallituksi saalismääräksi 200 karhuyksilöä. Luonnonvarakeskuksen mallinnuksen mukaan kanta pysyy ennallaan 14 % verotuksella koko maahan eli suurin sallittu saalismäärä on tätä alhaisempi, koska verotusta kohdennettaisiin vain keskiselle kannanhoitoalueelle ja itäiselle kannanhoitoalueelle suhteutettuna alueella esiintyvään karhukantaan.

2 Alueelliset rajoitukset

Asetuksessa asetetaan rajoituksia ns. keskeytymetsästykseen poronhoitoalueella. Alueellinen rajoitus perustuu metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 8 pykälän 2 momenttiin, jonka mukaan karhun poronhoitoalueella tapahtuvaa metsästystä varten maa- ja metsätalousministeriö määrää erikseen kiintiöt itäiselle poronhoitoalueelle sekä läntiselle poronhoitoalueelle. Hoitosuunnitelmien toimenpiteiden toteuttamiseksi metsästyksellä pyritään edelleen vähentämään karhun aiheuttamia vahinkoja erityisesti poronhoitoalueella.

3 Erityistä

Asetuksessa ei rajoiteta metsästyslain 41 a §:n 1 momentin mukaisten vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämistä. Vahinkoperusteisia lupia ei ole muutenkaan viime vuosina haettu kuin muutamia erittäin merkittäviä porovahinkoja ja erittäin merkittäviä mehiläisvahinkoja aiheuttaneille karhuille.

Aiemmin Suomen riistakeskus pystyi myöntämään poikkeuslupan vain suurpedon tappamiseksi tai pyydystämiseksi ja vain poliisilla oli oikeus karkottaa riistaeläin. Metsästyslain 41 § muutoksen jälkeen 1.8.2017 Suomen riistakeskuksella on toimivalta myöntää poikkeuslupa myös suurpedon häirintään.

Selvydeksi todettakoon vielä, että vahinko- ja turvallisuusperusteisten lupien lisäksi myös metsästyslain 41 a §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisia lupia ei ole kuitenkaan tarkoitus lukea 1 §:ssä säädettyyn suurimpaan saalismäärään. Vaikka asetuksella tarkoitettaneen otsikon mukaisesti poikkeusluvilla sallittavaa *metsästystä*, myönnetään myös tutkimusperusteiset luvat 41 a §:n perusteella. Lähtökohtaisesti tutkimusluvilla pyydetty eläin lähes poikkeuksetta kuitenkin vapautetaan merkitsemisen tai GSM/GPS-pannan asettamisen jälkeen elävänä takaisin luontoon, joten niitä ei ole syytä vähentää poikkeusluvilla metsästettävien yksilöiden enimmäismäärästä.

Esityksen vaikutukset

Karhun aiheuttamista vahingoista suurin osa aiheutuu porotaloudelle poronhoitoalueella. Karhun tappamia poroja ilmoitettiin löydettyksi vuonna 2024 enemmän kuin edellisenä vuotena, yhteensä 1151 (898) kappaletta, mikä vastaa laskennallisesti arviolta 2,66 milj. euron vahinkoa, kun vasahävikikorvaus otetaan huomioon. Määrä on edelleen suuri ja koko porovahinkokertymästä (lkm) karhun aiheuttamat porovahingot ovat n.16 % ja korvaussummasta 24%.

Korvauksia ei ole voitu suorittaa talousarvion rajoissa täysimääräisesti, joten riistavahinkolain (105/2009) 9 §:n 2 momentin mukaan porovahinkoja jouduttiin keväällä 2024 leikkaamaan 26% eli korvaustasoksi muodostui 74%. Vähennystä ei tehty henkilövahingon eikä suurpedon aiheuttaman viljelys-, eläin- tai irtaimistovahingon perusteella maksettavista korvauksista, koska ne korvataan aina täysimääräisesti. Maa- ja metsätalousministeriön tarkoitus on hakea noin 2 500 000 euron lisämäärärahaa vuoden 2024 toisessa lisätalousarviossa, jotta porovahinkokorvaukset voitaisiin maksaa täysimääräisenä.

Kotieläinvahinkoja karhut aiheuttivat vuonna 2024 noin 203 000 euron edestä, josta mehiläisvahinkoja 170 000 euroa ja viljelysvahinkoja 199 000 euroa.

Poronhoitoalueella kiintiön arvioidaan mahdollistavan karhun porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen vähentämisen ja karhukannan harventamisen paikallisesti kannan pitämiseksi hoitosuunnitelman tavoitteiden mukaisena.

Komissio on tilannut raportin LCIE:ltä (the Large Carnivore Initiative for Europe) suurpetojen kannanhallintaa koskevista parhaista käytännöistä. Komissio myös suosittelee jäsenvaltioille raportin sisältämiä ohjeita¹⁵. Vaikka tämä asiakirja ei ole velvoittava, myös se sisältää luontodirektiivin tulkitsemisen kannalta relevantteja seikkoja. LCIE:n asiakirjassa nostetaan karhun ja myös muiden suurpetojen metsästyksen osalta relevantteja hyötyjä.

Raportissa¹⁶ LCIE uskoo, että suurpetojen metsästys voi olla yhteensopivaa niiden suojelun kanssa monilla alueilla ja tilanteissa. LCIE toteaa, että on tärkeää muistaa, että suurpetojen suojelu ei välttämättä tarkoita tiukkaa suojelua.

LCIE:n mukaan suurpetojen metsästyksen mahdolliset hyödyt ovat seuraavat: (1) Antaa pitkien perinteiden säilyä maaseutualueilla, joilla esiintyy suuria suurpetoja. (2) Lisää suurpetojen läsnäolosta seuraavaa sietokykyä metsästäjien keskuudessa, jos he voivat pitää niitä arvostettuina riistaeläiminä tai tulonlähteenä enemmän kuin kilpailijoina. (3) Lisää vaikutusmahdollisuuksia paikallisille ihmisten keskuudessa, joiden on elettävä samoilla alueilla kuin suurpedot. (4) Säilyttää suurpetojen tiheyden sillä tasolla, että vahingot tuotantoeläimille ja luonnonvaraiselle riistalle pysyy hyväksyttävänä. Lisäksi metsästäjät voivat auttaa tiettyjen yksilöiden poistossa, esimerkiksi niiden, jotka erikoistuvat karjan tappamiseen. (5) Auttaa ylläpitämään suurpetojen arkuutta, mikä vähentää mahdollisia konflikteja. (6) Mahdollisesti tarjoaa mahdollisuuden myydä näiden lajien metsästystä ja saada näin tuloja maaseutualueille. (7) Alueilla, jonne suurpedot ovat palaamassa, se voi lisätä pitkäaikaista hyväksyntää, jos kantojen kasvunopeus hidastuu. (8) LCIE vastustaa voimakkaasti salametsästystä kaikissa olosuhteissa ja ymmärtää, että se on suuri uhka suurpetokantojen selviytymiselle monilla alueilla. LCIE uskoo kuitenkin, että laillisen metsästyksen salliminen auttaa vähentämään salametsästystä, jos paikalliset ihmiset kokevat olevansa mukana lajien hallintaprosessissa. (9) Metsästyksen mahdollistavan populaation saavuttaminen voi olla vertailuarvo suojelu- tai palautussuunnitelman onnistumiselle - tämä osoittaa myös suojelusuunnitelman joustavuuden eri sidosryhmille.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että asetuksen mukaisella kannanhoidollisella metsästyksellä saavutetaan useita edellä mainittuja hyötyjä, kun ekologiset, taloudelliset ja sosiaaliset tekijät otetaan tasavertaisina huomioon päämäärän asettelussa. Näkökulmat ovat riippuvaisia toisistaan ja siksi niiden vaikutuksia tulee myös tarkastella kokonaisuutena. Kuten skenaariomallinnukseen pohjautuva verotusmalli on osoittanut, kannanhoidollisella metsästyksellä on mahdollista saavuttaa haluttaessa myös kannan tason vakiinnuttaminen muuttamalla verotustasoa kannan kehityksen mukaan.

Suomen karhukanta on kuitenkin niin suurella tasolla, ettei vain vahinkoa tai turvallisuusuhkaa aiheuttavien tiettyjen yksilöiden poistamisella voida hallita kasvavan karhukannan taloudellisia, sosiaalisia tai ekologisia ongelmia. Tämän johdosta Suomessa on aiemmin säädelty menestyksekkäästi karhukantaa

¹⁵ Note to the Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores, 1.7.2008, http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/pdf/guidelines_for_population_level_management_ec_note.pdf

¹⁶ http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/carnivores/pdf/guidelines_for_population_level_management.pdf sivu 71.

luontodirektiivin sallimalla ns. kannanhoidollisella metsästyksellä. Tämän luontodirektiivin 16.1.e –alakohdan päämäärä ei voi lähtökohtaisesti olla sama kuin luontodirektiivin 16 artiklan 1 a-d alakohdilla¹⁷. Kannanhoidollisen karhunmetsästyksen päämääränä on itäisellä kannanhoitoalueella:

- alueellisista tihentymistä johtuvien sosioekonomisten haittojen lieventäminen
- karhun ihmisarkuuden vahvistaminen vaikuttamalla hallitusti karhukannan kokoon, kasvuvauhtiin sekä alueellisiin tihentymiin
- sen varmistaminen, että karhukannan aiheuttamat kotieläin- ja maatalousvahingot pysyvät kohtuullisella tasolla
- alueen metsäpeuran sekä hirven vasatuoton turvaaminen

Kannanhoidollisen karhunmetsästyksen päämääränä on keskisellä kannanhoitoalueella:

- karhukannan tiheyden pitäminen sellaisella tasolla, että karhun aiheuttamat vahingot ja haitat ihmis-toiminnoille pysyvät kohtuullisella tasolla

Edellä mainittujen lisäksi varmistetaan karhukannan hoitosuunnitelman toimenpiteiden onnistuminen; parannetaan metsästäjien sopeutumista karhun läsnäoloon ja ravinnonkäyttöön; ja lisätään paikallisten ihmisten vaikutusmahdollisuuksia karhun läsnäolosta seuraavien ongelmien (esimerkiksi tiheän karhukannan aiheuttamat pelkotilat mm. marjastuksessa, sienestyksessä ja maa- ja metsätaloustöissä sekä mehiläistarhauksessa) ratkaisemiseksi.

Suomessa ja Skandinaviassa tehtyjen GPS –pannoitettujen karhujen tutkimuksissa on havaittu, että karhut pyrkivät pääsääntöisesti välttelemään ihmistä ja eivät ole normaalisti aggressiivisia kohtaamisissa. Suomessa ja Ruotsissa tehdyissä karhujen lähestymiskokeissa on myös saatu vastaavanlaisia tuloksia. Tätä karhujen käyttäytymisessä näkyvää yleistä piirrettä voi osaltaan selittää esimerkiksi se, että Ruotsissa ja Suomessa on metsästetty säännöllisesti karhuja ja verotusmäärät ovat olleet samanlaista suuruusluokkaa. Tämä tukee johtopäätöstä, että karhukannan hoidossa on tältä osin onnistuttu Suomessa aiemmin kannanhoidollisen metsästyksen keinoin. Valitettavasti etenkin keväällä 2025 karhujen aiheuttamat ongelmat ovat huomattavasti lisääntyneet etenkin itäisellä kannanhoitoalueella mitä ilmeisimmin karhun metsästyksen vähentymisen johdosta ja etenkin kannanhoidollisen metsästyksen loputtua syksyllä 2024. Tämä tarkoittaa sitä, että on syntynyt kaksi vuosiluokkaa karhuja, jotka eivät ole emonsa kanssa joutuneet väistämään ihmistä elokuun 20. päivänä alkaneen metsästyksen takia. Karhukannassa vallitsee tilanne, jossa karhukannasta ei ole saaliina poistunut nuoria uroksia. Tämä on aiheuttanut poikkeuksellisen paljon suurriistavirka-apupyynnöjä poliisilta aiempaa verrattuna tilanteen hoitamiseksi.

Suomen karhukanta ei ole tasaisesti jakautunut, vaan karhujen esiintymisessä on selkeitä painopistealueita ja tihein karhukanta on itäisellä kannanhoitoalueella. Tasaisesti jakautunutta karhukantaa ei ole syytä tavoitella, koska eri puolilla Suomea on karhukannan hoidossa otettava huomioon kullekin alueelle tyypilliset olosuhteet, ihmistoiminta ja elinkeinot.

¹⁷ EU tuomioistuimen ratkaisun C-674/17 kohdan 37 mukaan: Luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdan e alakohtaan perustuvan poikkeuksen päämäärä ei näin ollen voi lähtökohtaisesti olla sama kuin 16 artiklan 1 kohdan a–d alakohtaan perustuvien poikkeusten päämäärät, minkä vuoksi ensin mainittua säännöstä voidaan käyttää perusteena poikkeuksen hyväksymiselle vain sellaisissa tapauksissa, joissa jälkimmäiset säännökset eivät ole merkityksellisiä. <http://eur-lex.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218935&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1815652>

Asian valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteltu virkатыönä ehdotus maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi alueellisen kiintiön perusteella sallittavasta karhun metsästyksestä poronhoitoalueella metsästysvuonna 2025–2026. Siinä asetetaan suurin sallittu saalismäärä poronhoitoalueen ns. keskeytysmetsästyseen ja rajataan alue, jolla alueellista kiintiötä voidaan käyttää. Lisäksi asetuksessa asetetaan muun Suomen osalta kiintiö keskeiselle kannanhoitoalueelle ja itäiselle kannanhoitoalueelle kannanhoidolliselle metsästykselle. Asetuksessa vahvistetaan myös kannanhoitoalueet ja asetetaan päämäärä kannanhoidolliselle metsästykselle. Viitearvoa ei ole tarpeen tällä asetuksella asettaa karhulle, koska laji on ollut kaikkina raportointijaksoina suotuisalla suojelutasolla.

Asetuksen valmistelussa on hyödynnetty ajantasaisinta Luonnonvarakeskuksen tuottamaa tieteellistä tietoa karhukannasta, arviota suurimman sallitun saalismäärän vaikutuksesta kyseiseen suurpetokannan suojelutsoon Suomessa sekä Suomen riistakeskuksen ja poliisin tietoja alueellisista suurpetohavaintotyypeistä (mm. SRVA -tapahtumat, karkotukset ja lopettamispäätökset) ja karhukannan aiheuttamista poro-, viljelys ja kotieläinvahingoista. Lisäksi asetusmuistiossa on kuvattu IUCN:n alaisen asiantuntijaryhmän LCIE:n suosituksia suurpetojen kannanhoidosta.

Tarkoituksena on kohdistaa tiedon avulla poikkeuksen yleiset päämäärät ja suurin saalismäärä kannanhoitoalueittain (alueellisesti). Tätä tarkastelua ei voida tehdä kooltaan liian pienillä tarkastelualueilla, koska tietopohja jää riittämättömäksi. Esimerkiksi karhun kanta-arviossa tarkastelu tehdään riistakeskusalueittain. Tästä näkökulmasta kannanhoitoalueittainen tarkastelu on perusteltu taso ja tätä tasoa voidaan tarvittaessa tarkentaa riistakeskusalueittaisella tarkastelulla. Tarkastelussa on pyritty huomioimaan karhun biologiset ominaispiirteet.

Suomen karhukanta ei ole tasaisesti jakautunut, vaan karhujen esiintymisessä on selkeitä painopistealueita ja kannanhoitoalueet on rajattu kuvastaen niitä. Jakoa kannanhoitoalueisiin ei ole nähty tarpeelliseksi viedä liian pienipiirteiselle tasolle, vaan jako neljään suuralueeseen poronhoitoalueen ulkopuolella on nähty riittäväksi ottaen huomioon karhukannan esiintyminen, saatavilla oleva tieto karhukannasta ja karhun vaikutuksista sekä toisaalta kannanhoidon tarpeet. Tuoreessa asiantuntijaraportissa¹⁸ (2025) todetaan, että suurpetojen kohdalla tarvitaan suurpetojen liikkumisen laajuus huomioon ottaen suuret kannanhoitoalueet (management units), kun suunnitellaan metsästyskiintiötä.

Lausuntoja asetusluonnoksesta annettiin yhteensä 35. Pääsääntöisesti esitystä kannatettiin laajasti. Määriä esitettiin tarkistettavan molempiin suuntiin. Lausuntojen perusteella itäisen Suomen kannanhoitoalueen lisäksi myös keskeiselle kannanhoitoalueelle asetettiin päämäärä ja myös 20 karhun suuruinen kiintiö. Muutoin kannanhoitoalueiden rajoihin tai määriin ei tehty muutoksia. Muistiot tarkennettiin edellä mainittujen muutosten osalta.

Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus katsovat, että kiintiö ei vaaranna karhukannan suotuisaa suojelutasoa Suomessa. Molemmat pitävät poronhoitoalueelle esitettyä kiintiötä toteutuessaan korkeana. SYKE katsoo, että porovahinkojen hillitsemiseksi ja muiden kannanhoito-ohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi (kestävän kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistaminen, sosiaalinen kestävyys) poronhoitoalueen karhukantaa tulee metsästä. YM katsoo, että hoitosuunnitelmaluonnoksessa esitetty metsästys on perusteltua lajin ihmisarkuuden ja kannan rajoittamisen ylläpitämiseksi. YM korostaa, että karhujen aiheuttamia vahinkoja tulisi lisäksi pyrkiä ennaltaehkäisemään ja esittää, että vahinkojen ennaltaehkäisyyn osana karhun ihmisarkuuden sekä karhun ja ihmisen rinnakkaiselon ylläpitämistä panostettaisiin tulevaisuudessa

¹⁸ Linnell, J. D. C. and Boitani, L. (2025) Best practices for management of protected and strictly protected populations of large carnivores in Europe.

entistä voimakkaammin. **Suomen luonnonsuojeluliitto** pitää myönteisenä karhukannan kasvua – ja toisaalta karhukannanhoitosuunnitelmassa linjattua rajoitettua metsästystä. Sillä ylläpidetään karhukannan ihmisarkuutta sekä pidetään karhukantaan liittyvät sosioekonomiset konfliktit, kuten vahingot ja uhkaavat tilanteet, yleisesti hyväksyttävällä tasolla. SLL esittää 120 karhun kiintiötä itäiselle kannanhoitoalueelle. Kaikki muut ihmistoiminnan seurauksena kuolleet karhut tulee vähentää kiintiöstä.

Suomen Harmaahirvikoirajärjestön näkemyksen mukaan jokaiselle kannanhoitoalueelle täytyy tarvittaessa myöntää karhunlupakiintiö. Järjestö näkee ensisijaiseksi päämääräksi ihmisten turvallisuuden varmistaminen ja omaisuuden suoja. Toissijaisena päämääränä turvataan koirien käyttö ko. alueilla ja turvataan myös SRVA-tilanteiden osalta toimivat suurriistakoirat metsästyksen mahdollistuessa. **Suomen Mehiläishoitajain Liitto** toteaa, että esitetty määrä ei ole riittävä pitääkseen karhukantaa kestäväällä tasolla ja esittää kannanhoidollisen metsästyksen karhukiintiöksi 500 karhua. Kiintiötä tulee kohdentaa Itä-Suomen ja poronhoitoalueen lisäksi myös eteläiselle-, keskiselle- ja läntiselle kannanhoitoalueelle. **Saamelaiskäräjät** esittää, että itäiselle poronhoitoalueelle asetetaan vähintään 90 yksilön ja läntiselle poronhoitoalueelle vähintään 30 yksilön karhukiintiö. Tämä taso vastaa alueen petopainetta ja porotaloudelle aiheutuvien vahinkojen ennaltaehkäisyä. Poronhoitoalueen sisäisiä eroja tulisi huomioida erillisellä kiintiöjaolla tai varaamalla osa kiintiöstä saamelaisten kotiseutualueelle myöhempää käyttöä varten. **Kannonkosken kunta** vaatii kannanhoidollista poikkeuslupapyyntiä myös keskiselle kannanhoitoalueelle. **Kannonkosken-Kivijärven riistanhoitoyhdistys** katsoo, että alueelle tulisi myöntää karhun pyyntilupia mahdollisimman pian karhujen ihmispelon selvän vähenemisen johdosta ja maatalous- ja mehiläisvahinkojen johdosta. **Lieksan kaupunki** tuo esille että on vahvasti osoitettu näyttö siitä että Pohjois-Karjalan alueella kanta ja riski vahingoille on kasvanut. **Kiuruveden kaupunki** ja **Kiuruveden riistanhoitoyhdistys** katsovat, että kannanhoitoalueen raja tulee säilyttää entisellään siten, että Kiuruvesi kuuluu itäiseen kannanhoitoalueeseen. Ihmisen ja karhun kohtaamiset ovat Kiuruvedellä päivittäisiä ja karhu on menettänyt ihmisarkuutensa. **Suomen Kennelliitto** toteaa, että asetuksen mukainen kiintiön mukainen karhujen metsästys ei vaaranna karhukannan elinvoimaisuutta Suomessa. Karhunmetsästyksen keskittyminen vain itäiselle kannanhoitoalueelle vaarantaa SRVA toiminnassa karhutilanteissa saatavissa olevien koirien alueellisen kattavuuden Suomessa. Muilla kannanhoitoalueilla tulee kanta ilman metsästystä kasvamaan, ja todennäköisyys SRVA -toimintaan karhutilanteissa kykenevien koirien tarve kasvamaan. **Sotkamon kunta** kannattaa itäisen alueen kiintiötä ja pitää sitä tärkeänä askeleena karhukannan hallitussa ja vastuullisessa hoidossa. Karhuja ei ole viime vuosina metsästetty ja se näkyy karhuvahinkojen lisääntymisenä. Esimerkiksi Sotkamossa karhujen aiheuttamat tuhot rehupaaleille ja mehiläistarhaukselle ovat kasvaneet viime vuonna. Karhukannan tihtyessä yhä suurempi osa karhuista tottuu ihmiseen ja ihmisarkuus heikkenee. Pelkkä vahinkoperusteinen poikkeuslupametsästys ei riitä poistamaan häirikkö karhuja. **Pieksämäen riistanhoitoyhdistys** pitää ensisijaisen tärkeänä, että asetusta muutetaan siten, että keskisen kannanhoitoalueen karhukannan hallinta mahdollistetaan. Tämä ei ainoastaan vähennä ihmisten ja karhujen välisiä konflikteja, vaan myös edistää karhun ihmisarkana pitämistä. Lisäksi kannanhoidollinen metsästys on käytännössä ainoa tapa kartoittaa kokemusta ja ammattitaitoa haastaviin karhun aiheuttamiin SRVA-tehtävien hoitoon, jotka näillä kannanhoidollisilla lupamäärillä tulevat kasvamaan merkittävästi. Arvioitaessa keskisen alueen karhukiintiötä on merkittävää huomioida, että alueella yleensä tarvitaan useampi jahtitapahtuma karhun kaatamiseen ja näin vaikutus jo pienellä lupamäärällä on vaikutusta karhun ihmisarkuuden ylläpitämiseen.

Suomen riistakeskus pitää esitettyä kiintiön asettamistapaa perusteltuna ja arvioi esitetyn kiintiön olevan perusteltu sekä poronhoitoalueen että muun Suomen osalta. Karhun aiheuttamien porovahinkojen määrä on ollut kasvussa ja korkea. Poronhoitoalueen ulkopuolella karhukanta on kasvanut kannanhoidollisen metsästyksen puuttuessa tai ollessa normaalia vähäisempää. Kannan kasvun myötä poronhoitoalueelle vaeltaa aiempaa enemmän karhuja eteläisemmästä Suomesta. Näin ollen poronhoitoalueen kiintiön korottaminen on perusteltua. Suomen riistakeskus pitää tässä vaiheessa perusteltuna, että kannanhoidollista metsästystä toteutettaisiin vain itäisellä kannanhoitoalueella. Jos kannanhoidollista pyyntiä päädytään lausunkierroksen perusteella avaamaan myös itäisen kannanhoitoalueen ulkopuolella, Suomen riistakeskus katsoo, että asetetun päämäärän tulisi olla eri, kuin itäisellä kannanhoitoalueella. Ottaen huomioon

Luonnonvarakeskuksen arvion karhukannan koon ennallaan pitävästä verotusmäärästä, olisi esimerkiksi keskiselle kannanhoitoalueelle mahdollista asettaa pieni kiintiö, esimerkiksi 20 yksilöä, ilman, että on tarvetta pienentää itäiselle kannanhoitoalueelle esitettyä suurinta sallittua saalismäärää. Suomen riistakeskus nostaa esiin myös seikan, että tuleeko kaikkien esitettyjen päämäärään liitettujen edellytysten täyttyä tapauksissa, jotta riistakeskus voi tehdä myönteisen poikkeuslupapäätöksen?

Etelä-Savon alueellisen riistaneuvoston mukaan kannanhoidollinen metsästys tulisi pienessä määrin olla mahdollista myös muualla kuin itäisellä kannanhoitoalueella. **Kaakkois-Suomen alueellinen riistaneuvosto** katsoo, että kokonaiskiintiö karhun osalta voisi olla suurempikin esim. 220 karhua itäiselle kannanhoitoalueelle. **Keski-Suomen alueellisen riistaneuvoston** mielestä kannanhoidolliseen metsästyksen pitää olla mahdollisuus myös kesken kannanhoitoalueen tihentymäalueilla ja niiden purkamisessa on oltava sama päämäärä kuin itäisellä alueella. Vaikka Keski-Suomi on asukastiheyden (noin 15 as./neliökilometri) puolesta lähes tasavertainen itäisen kannanhoitoalueen Pohjois-Karjalan kanssa, eron on se, että Keski-Suomessa ei ole laajoja asumattomia erämaita. Kainuu puolestaan eroaa asukastiheyden (3 as/km²) puolesta radikaalisti kahdesta edellä mainitusta. Ihmisten ja karhujen kohtaaminen metsissä, pihoilla ja jopa taajamissa on Keski-Suomessa huomattavasti todennäköisempää kuin itäisellä kannanhoitoalueella. **Lapin alueellinen riistaneuvosto** esittää poronhoitoalueen karhun kiintiömetsästyksen kiintiöiksi tulevalle metsästyskaudelle itäiselle alueelle 75 karhua ja läntiselle alueelle 20 karhua. **Oulun alueellinen riistaneuvosto** pitää tärkeänä, että karhun kannanhoidollinen metsästys voidaan käynnistää tiheään karhukannan alueilla enempien kohtaamisten ja vahinkojen vähentämiseksi sekä ihmisarkuuden ylläpitämiseksi. **Pohjanmaan alueellinen riistaneuvosto** toteaa, että kannanhoidollisen metsästyksen jatkaminen on tärkein toimenpide karhun tuomien haittojen ja ihmisarkuuden ylläpitämisessä. On havaittavissa, että karhutiheyden kasvun ja ihmisarkuuden muutosten myötä ongelmallisten karhujen määrä kasvaa nopeasti ilman metsästystä. **Pohjois-Hämeen alueellinen riistaneuvosto** esittää, että kannanhoitoaluejakoa tulisi muuttaa siten, että Pirkanmaan (ja Pohjois-Hämeen riistakeskusalueen) pohjoisista itäisistä kunnista Virrat, Ylöjärvi, Ruovesi, Mänttä-Vilppula, Juupajoki, Tampere, Orivesi ja Kuhmoinen kuuluisivat keskiseen karhukannan hoitoalueeseen. **Pohjois-Karjalan alueellinen riistaneuvosto** katsoo, että Pohjois-Karjalan näkökulmasta sekä esitys että paineet ovat erilaiset kuin koko Suomessa. Valtakunnallisesti katsottuna kiintiöitä tulisi saada selvästi suuremmaksi ja kohdennettua selvästi laajemmalle alueelle. **Uudenmaan alueellinen riistaneuvosto** pitää tärkeänä, että karhun kannanhoidollinen pyynti olisi mahdollista itäisellä kannanhoitoalueella ja poronhoitoalueella 20.8.2025 alkaen. Poronhoitoalueen ulkopuolisessa Suomessa suurin tarve kannanhoidolliselle pyynnille on maamme karhutiheimmillä alueilla itäisessä Suomessa.

Paliskuntain yhdistyksen mielestä poronhoitoalueen metsästyskiintiöt tulee mitoittaa niin, että karhun aiheuttamat vahingot eivät entisestään nouse ja esittää alkavan metsästyskauden karhukiintiöksi itäiselle poronhoitoalueelle 120 karhua ja läntiselle 50 karhua.

Poliisihallitus katsoo karhukiintiöasetuksen esityksen olevan liian alhaisella tasolla, mikäli kannanhoidollista metsästystä ei sallita myös muilla kannanhoitoalueilla. Suomen karhukanta tulee säilyttää ihmisarkana, jotta ennalta ehkäistäisiin karhujen aiheuttamia vaaratilanteita ja sitä kautta tarvetta poliisin toimenpiteille. Mikäli ihmisarkuus karhulta häviää, tulee se liikkumaan yhä enenevässä määrin ihmisasutuksien läheisyydessä ja aiheuttamaan näin turvattomuutta ihmisissä. Tällaiset tilanteet kuuluvat lähtökohtaisesti aina poliisin hoidettaviksi. Poliisin tekemät suurpetojen karkotus- ja lopetuspäätösten määrät ovat kasvaneet. Tämä johtuu suurpetokantojen kasvusta, ja suurpetojen ihmisarkuuden pienentymisestä, koska kannanhoidollista metsästystä ei ole voitu tehdä. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan kannanhoidollinen metsästyksen mahdollistaminen karhujen osalta olisi tärkeää myös muilla kannanhoitoalueilla kuin vain itäisellä kannanhoitoalueella. **Keski-Suomen liitto** katsoo, että mukaan kannanhoidollinen metsästys tulee mahdollistaa myös kesken kannanhoitoalueen tihentymissä. Karhujen pihakäyntien ja SRVA-tehtävien määrä on lisääntynyt selvästi Keski-Suomessa. Ihmisarkuuden heikentyminen näkyy yhä useammin taajamissa ja pihoilla liikkuvina karhuina, mikä aiheuttaa turvattomuutta etenkin lapsiperheille ja kouluteillä. **Pohjanmaan liitto** toivoo, että karhun kannanhoidollista metsästystä päästään jatkamaan tämän vuoden aikana. Esitetyt kiintiöt kannanhoidolliselle metsästykselle vaikuttavat kohtuullisilta, ja ne kohdistuvat vain muutamalle

kannanhoitoalueelle. **Keski-Pohjanmaan liitto** pitää hyväksyttävänä esitettyä tavoitetta, että karhukanta säilyy ihmisarkana ja kotieläin- ja maatalousvahingot pysyvät kohtuullisella tasolla. **Etelä-Karjalan liiton** mukaan erityisesti tihentymäalueilla karhukannan rajoittaminen on välttämätöntä sosioekonomisten haittojen ehkäisemiseksi ja eläinten ihmisarkuuden ylläpitämiseksi. Kannanhoidollinen metsästys on kestävä tapa ennaltaehkäistä karhukannan kasvun mukanaan tuomia ongelmia sekä turvata luonnon ja ihmisen tasapainoinen rinnakkaiselo. Esitetty karhukiintiö on liian alhaisella tasolla, sitä tulisi tulevana vuosina nostaa, erityisesti mikäli karhukanta ja riskit jatkavat kasvua.

Metsähallitus toteaa, että lisääntyneen karhukannan aiheuttamien vahinkojen ja haitan määrä on todennäköisesti lisääntymässä. Viime vuosien tauon jälkeen kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisella onkin erittäin suuri merkitys odotettavissa olevan vahinkokehityksen pysäyttämiseksi. Lajina karhu on Suomessa suotuisalla suojelutasolla, eikä Metsähallitus katso esityksen vaarantavan tätä. On mahdollista, että Suomen riistakeskuksen myöntämistä kannanhoidollisista luvista valitetaan. Metsähallitus pitääkin tärkeänä, että riistakeskuksen nyt mahdollisesti myöntämät kannanhoidolliset poikkeusluvut kohdistuvat alueelle, jonka olosuhteet mahdollisimman hyvin vastaavat kannanhoidollisen metsästyksen päämäärään. Metsähallitus kannattaa poronhoitoalueen metsästyskiintiön nostamista, joka parantaa edellytyksiä karhun aiheuttamien porovahinkojen vähentämiseen.

Suomen Metsästäjäliitto katsoo, esityksen mukainen karhun kannanhoidollisen metsästys on välttämätöntä. Karhututkimusten tulokset tukevat vahvasti metsästäjien arkihavaintoja: metsästys ylläpitää suurpetojen ihmisarkuutta. Pohjoismaiset karhututkimukset osoittavat, että metsästäjättömyys johtaa karhujen pelottomampaan käyttäytymiseen ihmisiä kohtaan. SML pitää hyvänä, että KHO:n nostamat asiat hyväksyttäviin päämääriin liittyen on huomioitu. SML ja MTK sekä SLC katsovat, että kannanhoitoalueiden rajauksen tulisi perustua joko riistakeskusalueisiin tai maakuntarajoihin eikä pentuehavaintoihin. Poronhoitoalueen kiintiön korotuksen SML näkee tarpeellisena porovahinkojen kasvun johdosta. Keskisellä kannanhoitoalueella tilanne on monelta osin verrattavissa itäiseen alueeseen. Karhutiheys on siellä korkea ja ihmisarkuus heikentymässä. Liiton mukaan keskiselle alueelle tulisi kohdistaa vähintään 50 yksilön kiintiö. Myös itäisen alueen kiintiötä tulisi tarkastella uudelleen ja nostaa sitä.

MTK esittää itäisen kannanhoitoalueen kiintiön kasvattamista siten, että karhukannan leikkaus käynnistyy itäisellä alueella. Keskisellä kannanhoitoalueella on samantyyppiset haasteet ja tarpeet kannanhoidollisen metsästyksen käynnistämiseksi kuin itäisellä alueella. MTK esittää, että keskiselle kannanhoitoalueelle osoitetaan alueen karhutiheys huomioiden vähintään 40 karhun metsästyskiintiö. Eteläisellä ja läntisellä kannanhoitoalueella karhutiheys on alhainen, mutta ihmisten turvallisuuteen liittyvät riskit voivat muodostua asukastiheyden takia merkittäviksi. Tämän vuoksi muutamien yksilöiden kiintiö tulisi osoittaa myös näille alueille. MTK:n näkemyksen mukaan itäiselle kannanhoitoalueelle määritelty päämäärä sopii pääosin myös keskiselle kannanhoitoalueelle. MTK esittää poronhoitoalueelle esitettyjen lupakiintiöiden kasvattamista.

SLC korostaa, että kannanhoidollinen metsästys ei ole ainoastaan keino säännellä populaatiota, vaan myös tapa säilyttää karhun luontainen arkuus ihmistä kohtaan ja siten turvata rauhanomainen rinnakkaiselo. Monilla alueilla kanta on kasvanut huomattavasti, mikä näkyy lisääntyneinä havaintoina asutuksen läheisyydessä, karhujen arkuuden vähenemisenä sekä vahinkoina kotieläimille, erityisesti mehiläistarhaukselle. Paikoin kestämaton tilanne on heikentänyt myös SRVA-yhteistyötä. Tilanteen korjaamiseksi tarvitaan voimakkaampia kannanhoidollisia toimia kuin mitä nykyinen ehdotettu kiintiö mahdollistaa. Keskisellä alueella karhun aiheuttamat vahingot kotieläintuotannolle ovat absoluuttisesti jopa suuremmat kuin itäisellä alueella, vaikka pinta-alan suhteessa itäiset vahingot ovat suuremmat. SLC katsoo, että myös keskiselle alueelle tulisi asettaa karhukiintiö. Myös muille kannanhoitoalueille tulisi voida osoittaa pienempi kiintiö.

Keski-Suomen ELY-keskuksen mukaan keskisen kannanhoitoalueen tihentymien purkamisessa on oltava sama päämäärä kuin itäisellä alueella ja siksi myös keskiselle alueelle olisi asetettava kiintiö.

WWF ei kategorisesti vastusta suotuisalla suojelun tasolla olevan suurpedon metsästystä kannanhoidollisin poikkeusluvin edellyttäen, että poikkeusluvut täyttävät luontodirektiivin 16 artiklan mukaiset vaatimukset,

ja että poikkeuslupien kiintiö ja muu ihmisen aiheuttama kuolleisuus on kestäväällä tasolla. WWF katsoo, että muistiossa tulisi esittää tarkempia tieteellisiä tietoja sen tueksi, että kannanhoidollisella metsästyksellä voidaan saavuttaa esitetyt päämäärät. WWF esittää poronhoitoalueen kiintiön asettamista tasolle, jolla alueen karhukanta säilyy ainakin nykyisellä tasolla. **Suomen eläinoikeusjuristit ry** katsoo, että asetus on ristiriidassa luontodirektiivin tarkoituksen sekä 12 ja 16 artiklojen kanssa. Tästä syystä asetusta ei tulisi saattaa voimaan. Lisäksi suurpetojen suojelu tulisi siirtää maa- ja metsätalousministeriöltä ympäristöministeriölle.

Yleisempiä näkemyksiä karhukannan hoidosta oli laajasti ja useimpiin niistä ei voida vaikuttaa tällä Suomen riistakeskuksen toimivaltaa rajoittavalla asetuksella. Lausunnot on kokonaisuudessaan nähtävissä lausuntopalvelusta ja tilaamalla MMM:n kirjaamosta ne, joissa ei lausuntopalvelua ole käytetty.